

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati: do 30 peti 4 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati peti vrsta 4 D; novice, poslane, izjave, reklame, preklicji beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravišтво: Knaflcova ulica št. 5, prtljžje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Radić, klerikalizem in državna regeneracija.

V včerajšnjem listu smo ponatisnili neke markantne odstavke Radićevega govora na shodu HRSS v Krašiču. Ti odstavki niso samo jasne in določne izjave proti klerikalizmu na Hrvatskem, marveč pomenijo važne indicije za vse dogodke, ki se sedaj odigravajo pred našimi očmi v Jugoslaviji.

Ves naš notranji problem se namreč v nekem širšem pomenu besede lahko naznači kot splošen problem državne regeneracije. Tudi Radić pojmuje svojo politiko v sedanjih poslednjih fazah kot splošnodržavno in regenerativno gibanje, kateremu pa ne more biti vseeno glavni naš notranji problem, problem duševne demokracije, čistega ljudskega gibanja ter protiklerikalne kulturne smeri. Mi smo v Sloveniji že davna preresetali dalekosežnost poedinih javnih problemov ter uvideli, da se državnopravne postavke večalimani postranskega pomena in da je v našem sedanjem trenutku glavna stvar blagoslovljeni napredek gospodarstva in kulture. Če bo uspelo gospodarstvo in če bo napredovala kultura, bomo sami od sebe našli tiste nedostatke sedanega državnopravnega položaja, glede katerih bo prav lahko doseči edinstvo in slogu naših najboljših političnih delavcev. V ozadju sedanje razprtije tiči kakor rečeno globlji kulturni problem duhovne svobode in demokracije ter ljudskega napredka in za ta ljudski napredek ter za duhovno svobodo in za splošno gospodarsko blagostanje se izpostavlja tudi srbijski demokrati z Davidovičem na čelu.

V vidu teh problemov se vprašuje, ali moreta gg. Davidović in Radić, zlasti pa poslednji, ki je globoko nabrazhen in modernno prežet duh, misliti na večjo kooperacijo s strankami nazadnjaškega programa.

Regeneracija Jugoslavije naj bo splošna, socialna, kulturna, gospodarska in zakonodajna v smislu najbolj prosvitljenih idej sodobnega sveta! Ali pa je mogoče za tako idejno zamišljeno in vestno ter nedvoumno izpeljano politično akcijo pridobiti sodelovanje klerikalno orijentiranih strank, katerim je načelno vse gospodarstvo, vse tuzemsko življenje, vse snovanje v samočloveških idealih sreče in blagostanja v najboljšem slučaju le sredstvo za klerikalne in cerkvenopolitične interese?

Ali naj v Jugoslaviji v borbi za napredek in demokracijo odločuje Koroševa klerikalna stranka in Spahova muslimanska organizacija, ki izrabljata ugoden politični moment, da sprovajata svoje prosvetne in kulturnozadnjaške interese?

Davidović in tudi Radić ne moreta v isti sapi zastopati gori navedenih modernih idej in se pri tem opirati na najhujši klerikalizem v Evropi, ki razven tega čaka iz sedanja na ugoden trenutek, da se razlije tudi po Hrvatski in Bosni in po možnosti celo po pravoslavni klerus?

V Sloveniji razpravljajo že dolgo vrsto let po intimnih političnih sestankih SLS in njene nazadnjaške inteligence, kako naj bi prenesli gibanje SLS na hrvatske kraje in kako naj bi si na Hrvatskem, čisto v smislu prvotnih dr. Krekovihih idej ustvarili še širšo bazo politične akcije katoliškega klerikalizma v Jugoslaviji.

Kakor nasprotujemo gotovim državnopravnim zahtevam Radićeve stranke, tako moramo pozdraviti njegovo točno intuicijo te nevarnosti ter odklonitev vsakega koraka hrvatskega episkopata, ki meri na vzpostavitev klerikalizma na Hrvatskem ter na dvoboj s posvetno politično stranko.

Davidović in Radić bosta gotovo odklonila postopek slovenskega klerikalizma, ki bi hotel za državnopravnim sporom med Hrvati in Srbi dezavuirati celo državo pred Evropo s svojo klerikalno igro ter izrabiti situacijo za svojo klerikalno kulturno in politično akcijo.

Če hočeta Davidović in Radić državno regeneracijo in edinstvo Srbohrvatov, tedaj ne moreta istočasno privoliti v klerikalno ekspanzijo in prizna-

Francosko - balkanska zveza.

Važna misija francoskega generala v Beogradu in Atenah. — General Giome v avdienci pri kralju.

— Beograd, 4. oktobra. (Izv. Ob 12.) Z orijentekspresom je snoči prispel iz Pariza v Beograd francoski general Giome v spremstvu svojega pobočnika polkovnika Cailleauxa. Generala Giome je bil od maja leta 1918. komandant operativnih zaveznih armad na solunski fronti ter je skupno z našo vojsko sodeloval pri proboju solunske fronte. Generala Giomeja vežejo prijateljske in prirčne vezi s kraljem, s katerim sta skupno bojevala.

Danes ob 10. dopoldne je Nj. Vel. kralj Aleksander sprejel na svečan način staršega vojnega tovariša ter se z njim nad eno uro prav iskreno razgovarjal o vseh balkanskih državah zadevajocih problemih. Tej svečani avdienci so hkratu prisostvovali: generalov pobočnik polkovnik Cailleaux, vojaški ataše francoskega poslanstva v francoski poslanik na našem dvoru Belly. Med kraljem in francoskim generalom so bili izmenjani izrazi prirčnega prijateljstva.

Po avdienci je general Giome posetil ministrskega predsednika Ljubo Davidoviča, za tem zunanjega ministra dr. Vojo Marinkoviča in končno v vojnem min. ministra vojne in mornar. generala Hadžića.

Politični krogi že danes dopoldne, čeprav se še ne ve natančni cilj misije generala Giome, naglašajo, da ima general od francoske vlade važno politično misijo, ki je bila njemu poverjena za to, ker je dober poznavalec Balkana in ima v vseh prestolnicah balkanskih držav najboljšo zvezo in prijatelje.

General Giome ostane samo en dan v Beogradu in potuje nato v Atene. Njegova misija ima več ali manj političen značaj, kakor je mogel to ugotoviti Vaš dopisnik na podlagi informacij iz naših diplomatskih krogov. Gre za probleme, pri katerih je tudi naša država direktno interesirana. General Giome ima prevzeti inicijativo za ustanovitve tesnejše zveze med Francijo in balkanskimi državami.

Nova politična situacija.

Radićevci odklanjajo zahtevo glede sporazuma. — Klerikalci se boje Stjepana Radića.

— Beograd, 4. oktobra. (Izv.) Politična situacija je resna. Označena je sicer s stagnacijo, z absolutno rezervirano in nervozo, ki se je polastila vladnih krogov. Brezdvomno je, da ves položaj nosi znake latentne krize vlade Ljube Davidoviča, ki se mora končno odstraniti. Politični krogi ne verjamejo, da bi Radić in njegova stranka izpolnila drugo imperativno zahtevo krone, da se že sedaj pred vstopom HRSS doseže popolna soglasnost o hrvatskosrbskem sporazumu in da ne morejo preje biti volitve, dokler niso podani temelji sporazuma. Stjepan Radić nasprotno vstraja pri svoji stari zahtevi: preje volitve in potem šele sporazum! V tem tiči vsa različnost sedanje nevezdržne situacije, katero povečavajo še nekateri drugi elementi.

Danes se ugotavlja, da že dolgo časa pritajeno klerikalno neprijateljstvo napram HRSS je sedaj izbruhnilo na dan in se to manifestira v javnosti, ker klerikalci prav dobro vedo, da Radić neče sporazuma brez volitev in da pri volitvah svojo akcijo razširi tudi na Slovenijo v škodo klerikalni stranki. — Klerikalci prav dobro vedo, da bi bil njim Stjepan Radić opasen nasprotnik in da bi jim pri volitvah ugrabil najmanj 6 mandatov. V klerikalnih krogih je opažati glede notranje politike ravno iz teh razlogov novo orientacijo.

V Davidovičevem demokratskem klubu razmotirajo novo politično kombinacijo, pri kateri bi bili potisnjeni v ozadje radićevci tako, da ne bi imeli nikakega vpliva na državno upravo, niti ne na razvoj notranje-političnih dogodkov. Danes ali jutri bodo storjeni zadnji

koraki pri Radićevi stranki, da odobri kraljevo zahtevo. Vladini krogi označajo sedanji politični moment kot fazo odklanjanja, vsled česar so vsi vodilni krogi zelo rezervirani. Ministri so redkobesedni in se zavijajo v splošne fraze. Notranjega ministra je včeraj vaš dopisnik povprašal o političnem položaju, pa je zmignil z ramami ter kratko dejal: »Ničesar ne vemo! Vse bo končano, ko se sestane narodna skupščina.«

Mnogo govore o novi politični kombinaciji. Za to sta merodajni dve istosajni seji in sicer seja načelnikov vladnih strank in pa konferenca v skupščinskem predsedstvu.

Seja načelnikov vladnih strank je bila brez prisotnosti radićevcev. Na tem sestanku so Ljuba Davidović, dr. Korošec, dr. Spaho in dr. Voja Marinković razmotrivali politične dogodke ter se pomenkovali o nadaljnjem političnem delovanju. Niti eden ni hotel dati kakih pojasnil novinarjem.

V skupščinskem predsedstvu je Ljuba Jovanović konferiral z uglednimi radikalnimi politiki, tako z Mišo Trifunovićem, dr. Srškićem in posebno dolgo s Svetozarjem Pribičevićem. Njiju razgovor je trajal nad eno uro. Ta razgovor je vzbudil v parlamentarnih in političnih krogih znatno pozornost.

Snoči so začeli zelo resno govoriti o taki kombinaciji, ki bi vsebovala vse pozitivne elemente brez radićevskih primesi. Klerikalci se indirektno ogrevajo za to kombinacijo, ker vedo, da bi po tem lahko oslabili Radićevo akcijo v Sloveniji.

Trgovinska pogodba z Avstrijo.

— Beograd, 4. oktobra. (Izv.) Ministrski svet je na snočni seji zelo dolgo razpravljal o vladnem razmerju napram kroni in HRSS. Minister za trgovino in industrijo je podrobno poročal o poteku trgovinskih pogajanj z Avstrijo. Po poročilih naše delegacije pogajanja na Dunaju ugodno potekajo. Doslej so bili proučeni in sprejeti vsi členi trgovinske pogodbe do tarifnega dela. — Zaradi določitve uvoznih tarifov je kot strokovnjak določen načelnik trgovinskega ministrstva Milan Savić, ki ima 15. t. m. odpotovati na Dunaj. Naša delegacija je dobila tudi nalogo, da primerno štiti in brani interese naših vinogradnikov v Sloveniji, ki so interesirani na tem, da se dobe gotove olajšave za izvoz naših vin v Avstrijo. Kot strokovnjaka za ta del trgovinskih pogajanj z Avstrijo je ministrski svet določil ravnatelja žitnega zavoda g. Janko Juvana iz Ljubljane in vinogradnika Roberta Košarja iz Ptuja.

IMENOVANJA V PROMETNEM MINISTRSTVU.

— Beograd, 4. oktobra. (Izv.) Prometni minister Anton Sušnik je izvedel velike izpremembe v prometnem ministrstvu. Upokojenih oziroma premeščenih je veliko število vodilnih železniških uradnikov. Te izpremembe nekateri spravljajo v zvezo z zadnjo korupcijsko afero glede nabave tračnic v Nemčiji. Te nabave so se izvršile na škodo države. Prometni minister je zavrnil krivdo zaradi objave afeze v javnosti na višje uradnike, ki so sedaj ukaznim potom takoj upokojeni. Ugledna oseba je vašemu dopisniku izjavila, da je prometni minister napravil ravnatelj in načelnike odgovorne za to nabavo tračnic in da odklanja od sebe po zakonu določeno odgovornost. Iz vrst opozicije nameravajo vložiti v narodni skupščini interpelacijo o tej aferi ter bodo zahtevali skupščinsko anketo. — Upokojevis visokih uradnikov oziroma njih premostitev objavljamo na drugem mestu.

Polom Depozitne banke na Dunaju.

Zasliševanje Castiglioni.

— Dunaj, 4. okt. (Izv.) Posebna nadzorovalna komisija je včeraj trgovinskemu sodišču predložila imovinski pregled Depozitne banke. Aktiva znašajo 647.069 milijard, pasiva znašajo 944.450 milijard. Banka je izplačala uradništvu na plačali in odpravninah do 30 milijard. Vsem pogodbenim uradnikom je z 10. septembrom odpovedano, pragmatičnim uradnikom s 1. januarjem. Banka razpolaga s 35 milijardami gotovine.

— Dunaj, 4. oktobra. (Izv.) Ob 12.30 se je prijavil Castiglioni v spremstvu svojega odvetnika pri preiskovalnem sodniku deželnega sodišča. Zaslišanje Castiglioni je bilo zelo kratko. Obdolžen je, da je skušal potom milanske banke odtujiti svojo imovino na škodo upnikov. Castiglioni je svoboden. Preiskovalni sodnik ni izdal ukaza za pripor, marveč se je moral Castiglioni obvezati, da bo vsak trenutek na razpolago preiskovalnemu sodniku in da mora položiti 7 milijonov lir varščine. Castiglioni je skušal dokazati, da je njegovo potovanje v Milan imelo edini razlog sanacije njegovih finančnih razmer. Znesek 7 milijonov lir ni bil pri sodišču položen v gotovino, marveč je deželno sodišče odredilo knjižno predznambo na Castiglioni jeve nepremičnine.

RUSIJA PROTI VSTOPU NEMČIJE V DRUŠTVO NARODOV.

— Berlin, 4. oktobra. (Izv.) Nemški tisk z nezadovoljstvom in z nerazpoloženjem komentira zadnje pismo sovjetskega narodnega komisarja za zunanje zadeve Čičerina, naslovljeno na nekega uglednega nem. parlamentarca. Čičerin ostro in ogorčeno obsoja poskus Nemčije, da vstopi v Društvo narodov. Pismo konstatira, da je Nemčija s tem kršila z Rusijo sklenjeni sporazum v Rapallu iz leta 1922. »Vossische Ztg.« poročestira proti vmešavanju Čičerina v nemška interna vprašanja.

KATASTROFALNA PODOVDENJ V PETROGRADU.

— Berlin, 4. oktobra. (Izv.) Socialno revolucionarni list »Dnii« objavlja podrobnosti o katastrofalni povodnji v Petrogradu. Pod vodo se nahajajo znamenite palače, kjer je voda napravila velikansko škodo. Pod vodo je palača lepih umetnosti in dvorana carja Nikolaja I. V palači kneza Jusupova je uničenih nad 200 dragocenih predmetov in umetnin. Pohištvo, sobane, v kateri je bil umorjen Razputin, je pod vodo. V ruskem muzeju je 28 dvoran popolnoma pod vodo.

KONKORDAT Z RIMOM.

— Beograd, 4. oktobra. (Izv.) Naš poslanik v Vatikanu dr. Josip Smolaka se vrne prihodnji teden v Rim na svoje službeno mesto z novimi navodili v svrhu nadaljevanja pogajanj za skleni-

tev konkordata z Vatikanom. Hkratu s poslanikom odpotuje tudi zagrebški nadškof dr. Ante Bauer ter bosta oba prisostvovala svečani otvoritvi zavoda Sv. Hieronima.

MAKSIM GORKI ŽIV IN ZDRAV.

— Rim, 4. oktobra. (Izv.) Maksim Gorki, ki sedaj biva s svojim sinom v Sorrentu, zanika vesti ameriškega tiska, da bi bil težko bolan in da se bori s smrtjo. Gorki naglašja v pismu na nekega rimskega prijatelja, da je popolnoma zdrav in da v kratkem pride v Rim. Sedaj piše Maksim Gorki spominke o ruski revoluciji in o Ljenu.

AMERIŠKI GENERAL — ČASTNI MEŠČAN SPLITA.

— Split, 4. oktobra. (Izv.) Mestni zastop je imenoval ameriškega generala Andreeva za častnega meščana v znak zahvale za njegovo podporo, da je mesto Split bilo osvobojeno in priznoma Jugoslaviji. General Andreev je preprečil okupacijo Splita od strani Italijanov. Izdelana je krasna umetniška diploma častnega meščanstva. Diplomiro izročil generalu Andreevu posebna deputacija.

Društvo narodov in narodne manjšine.

Kar se tiče prošni, ki jih pošiljajo razne narodne manjšine na Društvo narodov, se obravnavajo na sledeči način:

Če sprejme tajništvo Društva narodov prošnjo, tičečo se manjšinskega vprašanja, jo najprej pregledajo, ali izpolnjuje potrebne pogoje, po katerih se sme sprejeti in po katerih

a) mora biti vsebina prošnje varstvo manjšin, v skladu z mirovnimi pogodbami,

b) ne sme biti sestavljena v obliki zahteve, naj se pretrga politične vezi med dotično manjšino in državo, katere del tvori ta manjšina,

c) ne sme prihajati iz brezimnega ali slabega vira,

d) ne sme biti sestavljena v ostrili, nasilnih besedah,

e) mora vsebovati informacije ali javljati dejstva, ki se še niso pred kratkim obravnavala v kaki ulogi.

Če so vsi ti pogoji izpolnjeni, se prošnja javi zainteresirani državi. Če ta iz kateregakoli vzroka izrazi pomsleke proti sprejemljivosti, predloži glavni tajnik to vprašanje predsedniku Sveta, ki lahko povabi dva druga člana Sveta, naj prisostvujeta, in če zainteresirana država to zahteva, se lahko to vprašanje postopka stavi na dnevni red Sveta.

Če je bila prošnja spoznana za sprejemljivo, mora zainteresirana država javiti v roku treh tednov, ki sledijo predaji, ali želi izraziti svoje mnenje ali ne. V tridnem slučaju ima rok dveh mesecev (vštevši one tri tedne), da javi svoje mnenje. Ta rok se pa lahko podaljša z dovoljenjem predsednika Sveta, če zainteresirana država za to prosi in če okolnosti požajo potrebo za to.

Nato se prošnja zajedno z mnenjem vlade javi članom Sveta v informativne svrhe. Vsak član Društva tudi (Dalje na drugi strani!)

Borzna poročila.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebška borza.

Dne 4. oktobra. — Prosti promet. Danes borza ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curih 13.725, Dunaj 0.1012, London 320.—, Newyork 71.50, Praga 214.25, Pariz 3.75.

Inozemske borze.

— Curih, 4. oktobra. Današnja borza: Beograd 7.30, Praga 15.625, Newyork 523.50, London 23.38, Pariz 27.65, Milan 22.95, Dunaj 0.007330, Berlin 1.25.

Tržniške predborze danes nismo prejeli. — Dunaj, 5. oktobra. Devize: Beograd 983—987, London 316.500—317.500, Milan 3099—3111, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3732—3.48, Praga 2115—2125, Curih 13.575—13.625. — Valute: dolar 70.460—70.860, dinar 978—984, lira 3088—3108, češki kruna

fahko, če zahteva, dobi ta dokument. Predsednik Sveta nato povabi dva druga člana Sveta, da skupno z njim pregledata zadevo. Če smatra eden izmed njih ali vsak drug član Sveta za umestno, lahko priporoča vprašanje pozornosti Sveta. Če se začne enkrat ta baviti z vprašanjem, »za lahko proučuje na ta način in daje taka navodila, ki jih smatra primernim in uspešnim v dotičnih okoliščinah« (pourra procéder de telle façon et donner telles instructions qui paraîtront appropriées et efficaces dans la circonstance.)

V slučaju različnega mnenja o pravnih ali dejanskih vprašanjih med zainteresirano državo in katero koli drugo državo, ki je članica Sveta, se smatra ta razlika in mnenju kot spor mednarodnega značaja, po besedilu člena 14. pakta Društva narodov, in vprašanje se lahko spravi pred Stalno mednarodno razsodišče, čigar odločitev je nespremenljiva.

Politične vesti.

== Avdijske. Nj. Vel. kralj je včeraj sprejel notranjega ministra Nastasa Petroviča, ki je predložil več ukazov o reaktiviranju nekaterih prej upokojenih oziroma odpuščenih državnih uradnikov. Zastopnik pokrajinskega namestnika za Hrvatsko dr. Gorković je včeraj prišel v Beograd in ga je zvečer kralj sprejel v dveipol uri trajajoči avdijski. Politični krogi pripisujejo tej avdijski velik pomen. Naš poslanik v Vatikanu dr. Josip Smolika je bil sprejet v enourni avdijski.

== O politiki sejmarske reklame piše beogradska »Samouprava« in naveda ta-le pikanten odstavek: »V sedanjem kabinetu sede ljudje, katere je javnost že obeležila kot notorične korupcijske in bankrotne (na pr. Dragutin Pečević, Mehmed Spaho in Nastas Petrovič) ali pa kot ljudi, o katerih je Ljuba Davidović že leta 1922. napisal javno z lastnim podpisom, da so zapleteni v koruptne afeze in da bi moralo o njihovem delu izpregovoriti sodišče. Tedaj je na pr. Davidović obeleževal Korošca kot človeka, ki bi moral pred sodišče, o tedanjem pravosodnem ministru dr. Lazi Markoviću pa je izjavljal, da zaupa njegovi popolni vestnosti. Afeze g. Korošca se niso razpravljale, zato pa sedi danes g. Davidović v kabinetu s Korošcem in predlaga skupno z njim obtožbo proti dr. Lazi Markoviću, v kojega vestnost je še pred nedavnim časom tako ostenativno veroval!

== Todoru Aleksandru — velikom Makedoncu! Pod tem naslovom prinaša zagrebški velikohrvatski »Hrvatska zastava« pesem, v kateri se slavi razbojnik Aleksandrovič in opeva njegovo umorilstvo po naši Makedoniji! To se dogaja pod notranjim ministrom g. Nastasa Petroviča, ki ga hrvatski listi ironično zakrskajo z imenom »Nastas silni« in »Nastas grozni«!

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA:
Začetek ob 8. uri zvečer.
Nedelja, 5. okt.: Cyrano de Bergerac. Izv.
Ponedeljek, 6. oktobra: Paglavka. Red C.

OPERA:
Začetek ob pol 8. uri zvečer.
Sobota, 4. oktobra: Majška noč. Izven.
Nedelja, 5. oktobra: Cavalleria Rusticana in V vodnjaku. Izven.
Torek, 7. oktobra: Majška noč. Red D.

— Tolstojev drama »Moč teme« so po večletnem premoru sinoči zopet igrali. Poročal bom pa kasneje, ker sem bil sinoči na edinem koncertu klavirskega umetnika Borovskega. Nadejam se, da mi čitatelji gledaliških poročil oprostite, če mi srce ni dalo zamuditi edine prilike do prvovrstnega glasbenega uživanja. — M. Z.

— Narodno gledališče v Ljubljani. Danes v nedeljo zvečer ob 8. uri vrši se v dramo repriza slavne historične komedije Cyrano de Bergerac, ki je dosegla pri pre-

mijeri tako časten uspeh. Predstava se vrši kot izven. Ob pol 8. pa se poleta v operi enodejski operi: V vodnjaku in Cavalleria Rusticana. Vstopnice pri dnevni blaginji. V ponedeljek se v dramo Paglavka za red C. — 92-n

— Umetniška šola društva »Prohoda«. Solški odsek društva »Prohoda« je to šolo na temelju dosedanjih izkušenj na novo organiziral na sledeči način: Šola se deli na tri oddelke in to: A) Oddelke za figurino risanje (glava in akt) s predavanji: anatomija, tehniško risanje (geom. risanje, projekcijski nauk in konstruktivna perspektiva), oblikovanje (slogoslovje) in zgodovina umetnosti. B) Oddelke za umetno-obrtno strokovno risanje (risanje načrtov za um. vezenje, sobno slikarstvo, intarzijske keramike itd.) s predavanji: tehniško risanje (kakor gori), oblikoslovje, zgodovina umetnosti in narodna ornamentika. C) Pripravljalni odsek za začetnike (risanje po modelih in geom. risanje, v kolikor je potrebno za razumevanje oblik). Poleg teh oddelkov bodo na šoli letos specialni tečaji in sicer: grafika, fotografija, mala plastika, narodna ornamentika in tečaj za usnjere. Za redne učence so predavanja dotične skupine obvezna. Učna doba je določena za oddelke a) in b) na štiri leta, za oddelke c) na 1 leto za tečaje: grafika, fotografija, mala plastika, narodna ornamentika in usnjere na dve leti. Dosedanjim učencem se všteje dosedanja učna doba. Poleg rednih učencev se bodo sprejemali tudi izredni k vsakemu predmetu oz. tečaju po svobodni izbiri. Pouk bodo vodili sledeči gospodje: Figurino risanje: Matej Sternin in Mirko Šubič, Um. obrtno risanje: M. Šubič, Tehniško risanje: Anton Sever, Risanje po modelih: Fran Ančič; Zgodovino umetnosti: Davorin Volavšek; Anatomijo: M. Šubič Oblikoslovje: M. Šubič; Narodno ornamentiko: Maksim Gaspri, Grafiko: Saša Šantel in M. Šubič; Fotografijo: Fran Vesel; Malo plastiko: A. Sever in Usnjere: Drago Vahtar. Za tečaje: Grafika, Narodna ornamentika in Usnjere se zahteva primerno predznanje v risanju. Vpisovanje se bo vršilo, kakor že javljeno v dneih 6. in 7. oktobra od 18. do 19. ure in 8. oktobra od 16. do 18. ure v risalnici na Teh. srednji šoli (mezz. štev. 11). Tam se bodo objavile tudi vse ostale podrobnosti. — Ravnatelj U. S. dr. »Prohoda« A. Sever l. r. 85/n

— Kettejev večer v Litiji. V proslavo 25 letnice našega velikega pesnika Ketteja priredi Sentiakobski literarni krožek iz Ljubljane v nedeljo, dne 5. tm. ob 7. zvečer v Sokolski dvorani v Litiji recitacijski večer s spominskim govorom. Kot recitator Kettejev pesmi in sonetov nastopi g. Markič, kot predavatelj pa akademik g. Žun. Vstop prost.

Svilene jumperje
v vseh najmodernejših barvah in fazonah iz najboljšega trikota s kratkimi rokavi od Din 170—220, z dolgimi od Din 220—390 nud. tvrdka

F. J. Goričar, Ljubljana,
Sv. Petra cesta 29 82 T

Glasbeni vestnik.

— Klavirski koncert A. Borovskega. Borovski je Rus, rojen v Moskvi, moč štirideset let in koncertira šele drugič v Jugoslaviji. Lani je bil prvič v Zagrebu. Prav dobro ga pa poznajo v Južni in Severni Ameriki, kjer je dajal leto za leto mnogo brojne koncerte, spoštovan pa je tudi v Nemčiji, Avstriji, Češkoslovaški. Stalno menda živi v Parizu in ga v domovino sedaj prav nič ne miče. Njegov včerajšnji koncert bi zaslužil pri naši publiki na vsak način mnogo več zanimanja. Ves potek koncerta je pokazal neobičajno inteligentnega intermeta tako klasičnih, kot modernih klavirskih skladb. Zlasti šatiranje dinamičnih nasrčan in padanj, jasno in klasično tematično izpeljavo skladb mu je šteti kot najboljše lastnost. Iz najprostejših, včasih že kar ležerne, komodne igre naraste v žarko temperamentnost, da te kar mraz spreletava. Žal le, da je bil skoro ves tiskani program prevržen, oziroma izpremenjen. Baje Borovski ni želel nastopiti prikratk n. pr. s Poulencom pred našo publiko, boječ se, da bi najskrajnejša moderna ne našla dovolj razumevanja. To bi storil, kakor v Zagrebu ali Beogradu šele na drugem koncertu. Tega, žal, seveda pri nas ne bo. Publika je prišla kmalu v ogenj in težko je bilo umetniku njene želje po zopet in zopetnih do- datkih pogasiti. — Kakor običajno pri nas, je danes, po koncertu, mnogim ljudem žal, da so večer zamudili. Morda bi se naši koncertni agenturi vendarle posrečilo Borovskega pridobiti še za en koncert. — Č.

B. Grimshaw-G. Clavigny:

Gospodična kapetan.

Vajiti ni odgovorila, toda njeno nemirno in zmedeno lice je kazalo Harrysu, da je dobro čutila nevarnost, ravno tako kot on.

Gray se je vmešal.

— Bolje bi bilo, če bi organiziral plesne vaje za dekleta in ne stopil več na jadrnico, je dejal Harrysu. Ves blede si od strahu, ker ne znaš rav- nati s temi ljudmi.

— Jaz ti že pokažem, nespodobneži!

— Treba je vendar nekaj ukreniti, treba je poskusiti spraviti te cučke v red. Ali boš pustil, da kar tako poginemo?

— Povej mi rajši, kaj bi ti ukrenil.

— Najprvo bi dva ali tri poštno pretele, da bi videl, kaj bi rekli drugi.

— In če se puste pretepeti?

— Bi jih dal vreči v morje.

— Izborni, to je pa res dobro!... Utopiti mornarja, ki je dobil velik predujem na svojo plačo... Ti si pa zvita glava!... Ti pa znaš rav- nati z ljudmi!... Kakšna sirovina!

— Tolika že ne, kot ti!

— Ponovi mi to še enkrat!

Jezno sta se motrila, V tem trenutku je sko-

čila Vajiti med nju in vsakemu pripeljala krepko zaušnico.

— Ena... dve! je dejal Harrys ironično in si drgnil lice.

— In če nimata dovolj, bom nadaljevala, je vskliknila Vajiti in ju merila z grozečimi pogledi.

— Hvala, je dejal Harrys. Rajši imam, če me

lepo dekle udari, kakor da se ne briga zame.

Gray se je mrmraje umaknil in sedel na tla.

Harrys se je s komolci naslonil na svitek vrvi, s hrbotom proti morju. Vajiti je odločno stopala proti mornarjem-domaćinom z revolverjem v roki.

— Pogled no, je dejal Harrys. Prav nič se ne

briga za veliki predujem, ki ga je dala na plače.

Bomo videli.

Oba možaka sta z zanimanjem sledila drami,

ki se je odigravala na krovu, par korakov od njih.

V tem je začel veter spet pihati, jadra so v vsej dolžini začela udarjati ob jambore in zahaja-

joče sonce so zakrili težki, črni oblaki, ki so se

nazlo bližali.

Harrys se je vpraševal, kaj se zgodi, če ne

spuste in ne zvijejo jader, predno se prične ne-

vihta.

Pričakoval je, da vsak hip Vajiti dvigne orožje

in pomeri na enega izmed mornarjev.

Toda to se ni zgodilo. Stala je sredi njih, dr-

žala povešen samokres v roki in čakala, da se

neha ta kriza obokre.

Sokolstvo.

— Sokol I. Vprašajte kdo tekmuje v ne- delju v nogometu. Odgovorjamo: Stane Dergana, Zupan, Petelin, Zabaj, Verovšek, Klemen, Rak, Godler, Lozel, Vadnal, Lass- bacher, Podgornik, A. Turk. — Začetek ob 15. (3. pop.) Cene vstopnic: Din 3, 7, 10, 15. — Prodaja vstopnic A. Turk, Pre- šernova ulica 48 in tvrdka Gorec, Kreditna banka. 53/n

— Ljubljanski Sokol priredi v soboto dne 29. novembra 1924 ob osmih zvečer v društveni telovadnici v Narodnem domu — telovadno akademijo kot Savezni dan. 96/n

— Ljubljanski Sokol sporoča, da telo- vadjo oddelki do nadaljnjega po sledečem redu: člani v ponedeljek, sredo in petek ob 8. do 9. ure zvečer; članice: v torek in soboto ob 7. do 8. ure zvečer; moški naraščaj: v ponedeljek in petek ob 6. do pol 8. ure zvečer; ženski naraščaj: v torek in soboto ob 6. do 7. ure zvečer; moška deca: v ponedeljek in petek ob 5. do 6. ure popoldne; ženska deca: v torek in soboto ob 5. do 6. ure popoldne. Članstvo ponovno opozarjamo na telovadno obveznost do izpolnjenega 26. leta starosti. Podrobnosti o tem so v knjigi: Organizacija Jugoslovenskega Sokolskega Saveza, ki se prodaja po Din 40.— v društveni pisarni v Narodnem domu. 97/n

— Vinski trgavec Štepančič vasi. Prija- telji in znanci Sokola priditejo v nedeljo 5. tm vinski trgavec pri gosp. Ivanu Brčliju. Vstopnina 5 dinarjev. Začetek ob 16. uri. — Ker je čisti dobiček namenjen za zgradbo sokolskega doma v Štepančič vasi, se Sokolu naklonjeno občinstvo vabi k obilni udeležbi. Zdravo! Prireditelji. 88/n

— Sokol I. Nogometna tekma 5. okt. ob 4. uri popoldne je bila prvotno zamišljena kot napol resna, ker telovadec, vaje in iz- vezban na drugo, bradlji, torej bolj v zraku kot na tleh pri žogi ne more uspešno tekmo- vati z izvežbanimi sportniki v nogometu. Zato pa stopijo v bojno areno ob Celovski cesti senjorji Ilirije, ki so danes na sport- nem odhodu, ki pa so tudi pred nekaj leti sloveli za prvovrstne moči. S tem se na- spratne moči malo izravnavajo. Tekma pa bo zanimiva tudi po fiziološki strani. Dihalni organi in spodnje mišice je v tekmi v velikem delu. Največja okretnost je lastnost dobe od 20—24 let, najzmerljivejša tekmo- valna mišica in pljučna moč od 24 do 28 let. Tekmovalci pa hočejo v nedeljo pokazati svojo večno mladost tudi v letih 30—35. — Ideja, iz katere je nastala ta tekma pa je »Pomoč Taboru« — pomoč Sokolu I., ki je letošnji jesen zopet brez telovadnice in na cesti. Upajmo, da je to zadnja jesen, zadnja zima preganjanja in bede! 89/n

— Odsek za zgradbo Sokolskega doma v Polju priredi v nedeljo 5. oktobra »vin- sko trgavec« pri bratu Kuharju na Vevčah. Pričetek ob 16. uri. Članstvo in prijatelji društva so vabljeni. — Odsek. 66-n

Specijaliteta tovarne je mlečna Mirim čokolada!

Turistika in sport.

— Jadran: Primorje, prvenstvena tek- ma, se vrši jutri, v nedeljo točno ob 16. uri na igrišču Primorja, Dunajska cesta. Jadran spada po svoji dosednji formi, po agilnosti svojega borbenega in kombinacijskega mo- štvu med prve klube Slovenije. Prav malo zaostaja za prvakom Slovenije, s katerim je igral prošlo nedeljo 2 : 0 in podlegel šele v poslednjih minutah. Znan je njegov rezul- tat iz pomladne prvenstvene tekme z Ilirijo 3 : 3, ki je zbudil splošno pozornost. Tudi Primorje, ki je letos dospelo v prvi razred in ki je v nedeljo odigralo proti Celju svojo prvo prvenstveno tekmo, nastopi v najmoč- nejši postavi, tako da se bo bil izredno zanimiv boj za placement v prvenstvu. Tek- ma bo po vsej priliki nudila izredno napeto igro in mogoče radi obojestranskega kom-

binacijskega sistema najlepšo igro letošnje jeseni. 100/n

— S. K. Hermes : S. K. Celje, danes, v nedeljo, dne 5. t. m. prvenstvena nogo- metna tekma. Tekma obeta biti jako zani- miva, zatorej naj nihče ne zamudi v nede- ljo ob pol 11. priti na igrišče Ilirije! 101/n

— Ilirija okoli bosa : Sokol I. Za nogo- metno tekmo v prid Sokolskega doma na Taboru, ki se vrši jutri v nedeljo ob 16. uri na sportnem prostoru Ilirije ob Celovski ce- sti, postavi Ilirija sledeče moštvo: V голу igra znani izvrstni vratar Pelan, obramba je poverjena Kavšku, nedosežnemu reprezen- tancnemu branilcu Slovenije, in Marčanu, večnemu rezervistu. Krilci bodo Deržaj, iz- vrstni taktik stare garde, nadalje širni be- le Ljubljane renomirani Mundi Koritzky in končno »sudac« Fink. Napadalno vrsto vodi rutinirani centerforward Ilirije Betetto, na levem krilu igra Kušar, ki se je kot branilec ilirskega I. moštva odlikoval po naglem startu in po tehnički, desno krilo zavzema Valasek, svojčas najboljši slovenski - češki tekač. V desni zvezi igra pristni old boy dr. Majcen, ki nikoli ni konkuriral za igranje v aktivnem I. moštvu, četudi razpolaga s ta- kozvanim »smrtnim strelom«. Napadalni kvintet izpopolnjuje končno Vodišek, ki do- slej ni mogel avanzirati v I. moštvo, ker ima dve »desni nogi«. Moštvo sestoji to- rej po večini iz renomiranih nogometašev, ki so še pred kratkim igrali v našem nogo- metu prvo vlogo in ki se gotovo tudi v jut- rišnji tekmi ne bodo dali obsoditi v vlogo druge vrste, ako tudi jim je objubil kapetan sokolskih nogometašev nič manj kot trideset golov. Vederemo... 99/n

— Házena. Viktorija (Zagreb) : Ilirija. Jutri v nedeljo ob 14. se vrši na igrišču Ilirije ženska rokometna tekma med Vikto- rijo, eno prvih zagrebških házén, in Ilirijo, házénkim prvakom Slovenije. Viktorija na- stopi v isti sestavi, kakor je 28. p. m. po- razila v prvenstveni tekmi Vesno; nekateri rezultati: Gradjanski, Zagreb 3 : 2. Concor- dia, Zagreb 6 : 1, Atena, Zagreb 5 : 1, O-lymp, Npatija 7 : 2, SK Bakar 5 : 4. Večina igralr Viktorije je igrala že reprezentativno za Zagreb, srednja napadalka Zajc je na- stopila tudi v Pragi za Jugoslavijo. Ilirija bo imela napram izvrstnim Zagrebčankam jako težko stališče. Pričakuje se lahko z obeh strani vzorne igre in najlepšega sport- nega užitja. 98/n

— Nurni postavil nov svetovni rekord. Iz Helsingforsa poročajo, da je Nurni na pet angleških milj postavil nov svetovni rekord v času 24.6. Stari rekord je znašal 24 : 33.4 in je bil postavljen od Angleža Shrubba leta 1904.

— Atena : Hermes. Jutri 5. tm. dopold- ne se odigra na prostoru Atene ob glavnem tivolskem drevedu III in zadnje kolo pr- venstvenih házén tekem. Tekma v kateri si stojita nasproti Atena in Hermes, obeta biti zbog tega, ker bo njen izid odločal, ka- tera družina zavzame v prvenstveni tabeli drugo mesto, jako zanimiva in napeta. Izid je jako dvomljiv, ker se nahajate obe dru- žini momentano v dobri formi ter razpo- lagate z nekaterimi izvrstnimi močmi. Pre- vsem imata obe družini izborne vratarice. Atena ima sicer velik plus v tem, da so nje- ne házénke večinoma že starejše, rutini- rane igralke, od katerih se odlikuje srednja napadalka, zlasti pa desna krilka gđ. Zu-pančičeva, ki je danes brezdvomno najbo- ljša házénka v Sloveniji, vendar bo naleta- la v Hermesu, čigar družina je setavljena iz samih mladih igralr začetnik, ki pa so pokazale v kratki dobi svojega obstoja raz- veseljiv in presentljiv napredek, ki je prišel do izraza posebno v zadnji tekmi proti Il-iriji, na trd oreh, in napeti bo morala vseka- kor skrajne sile, da si zasigura zmago. 83/n

Tekma v nogometu

— Ilirija : telovadci Sokola I. — v nedeljo 5. oktobra. — Začetek ob štirih popoldne.

Julijska Krajina.

— Razstava goveje živine v Ajdovščini priredé 15. tm. in sicer pod okriljem živino- rejske komisije za furiansko provinco. Raz- stava bo obsegala skupino bikov in skupi- no krav.

— Tolminsko učiteljske se preseli baje v Gradišče ob Soči, torej med Furlane. Fa- šistovski »Il Popolo« toži, zakaj da se ne pre- mestita učni zavod v Gorico. Poprej so pa dosledno kričali, da v Gorico ne sme nobena slovenska srednja šola!

— V Stanjeu na Krasu sta se stopla 24letni Karol Kobal in 20letni Fran Grča. Kobal je dobil tri sunke z nožem v prsi. Na- haja se v tržaški bolnici.

— Samomor v avtomobilu. 21letni me- hanik Mario Amadi v Trstu je najel javen avtomobil, da ga popelje domov. Tekom vožnje je izvršil samomor. Vstrelil se je z revolverjem. Prepeljal ga je šofer v bolni- co, kjer je umrl.

— Prebivalstvo Trsta. Koncem 1918. leta je bilo v Trstu prebivalcev 170.000, 1. junija 1919. je naraslo na 205.000, 1. decem- bra 1921. je bilo prebivalstva 238.655, le- tos 30. junija je štel Trst prebivalstva 245.243.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

r. z. z. o. z. 78 T

ki posluje v novourejenih prostorih v Ljubljani, Mestni trg 6. Telefon št. 9

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje

na juggedneje

ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru.

Izvenljubljanski vlagateljem so na razpolago poštne položnice, da nimajo s pošiljanjem de- narja nikakih stroškov.

KRVAV DOGODEK V BEO-GRADSKI JETNIŠNICI.

Pred beogradskim sodiščem se vrši raz- prava proti infaeteristu Nikoli Blagojeviču, ki je obtožen 14 zločinov, izvršenih tekom enega leta, med temi umora svojega tova- riša Starčevića, ki ga je med spajem v je- či napadel in na brutalen način umoril. Stra- hoviči dogodek se je odigral takole:

Oba zločinca sta bila radi različnih de- liktov obsojena na večmesečno ječo in sta bila zaprti skupaj v eni celici. Blagojeviča je večkrat obiskala mati in mu prinesla raz- lično obleko. Nekega dne pa je Starčević obiskel Blagojevičeve hlače in jih na poziv tega ni hotel vrniti. Blagojevič se je straho- vito razburil in je Starčeviću zagrozil, da ga pošlje k vragu... Starčević seveda tudi ni štedil z grožnjami in zato sta se odsle drug drugega izogibala.

Neke noči pa je čul paznik nenavaden šum, ki je prihajal iz celice obeh zločincev. Odprl je celico in nudil se mu je grozen prizor: Starčević je ležal v kotu celice po- polnoma razmesaren, na glavi, po prsih in na vratu je imel dvanajst ran. Sunki so bili povzročeni z žepnim nožem. Starčević je imel tudi dvakrat prearezan vrat.

Blagojevič je stal v nasprotnem kotu in je ves prestrašen ječjal: »Ali je še živ, ali še gible?«

Morlica so zaprli sedaj v samotno cel- co in drugi kaznjenci so ga večkrat čuli strahovito tuliti: »On je živ, gible se!... Kasneje so ga prepeljali v bolnico, ker je živčno silno trpel. Sedaj ko je ozdravel je bil postavljen pred divizijsko sodišče. Obso- jen je bil na 20 let težke ječe.

Današnje prireditve v Ljubljani:

Kino Tivoli: »Napoleon v Schönbrunn«. Kino Ideal: »Grbec iz Notre Dame«. Kino Matica: »Gösta Berling«.

Schichtovo milo z znamko „Jelen“

je že 60 let znano kot najboljšo in najizdatnejšo od vseh vrst pralnega mila.

Pravo samo z imenom „Schicht“ in znamko „Jelen“!

Pravo

3187/a

23 čila Vajiti med nju in vsakemu pripeljala krepko zaušnico.

— Ena... dve! je dejal Harrys ironično in si drgnil lice.

— In če nimata dovolj, bom nadaljevala, je vskliknila Vajiti in ju merila z grozečimi pogledi.

— Hvala, je dejal Harrys. Rajši imam, če me

lepo dekle udari, kakor da se ne briga zame.

Gray se je mrmraje umaknil in sedel na tla.

Harrys se je s komolci naslonil na svitek vrvi, s hrbotom proti morju. Vajiti je odločno stopala proti mornarjem-domaćinom z revolverjem v roki.

— Pogled no, je dejal Harrys. Prav nič se ne

briga za veliki predujem, ki ga je dala na plače.

Bomo videli.

Oba možaka sta z zanimanjem sledila drami,

ki se je odigravala na krovu, par korakov od njih.

V tem je začel veter spet pihati, jadra so v vsej dolžini začela udarjati ob jambore in zahaja-

joče sonce so zakrili težki, črni oblaki, ki so se

nazlo bližali.

Harrys se je vpraševal, kaj se zgodi, če ne

spuste in ne zvijejo jader, predno se prične ne-

vihta.

Pričakoval je, da vsak hip Vajiti dvigne orožje

in pomeri na enega izmed mornarjev.

Toda to se ni zgodilo. Stala je sredi njih, dr-

žala povešen samokres v roki in čakala, da se

neha ta kriza obokre.

24 Zdelo se je, da bo morala čakati dolgo, kajti vsklikali so vedno bolj žalostno. Valjali so se po krovu, se držali za glave, jokali in tulili, kakor da ne bi videli ničesar okoli sebe. Shalli si je ruval lase in udarjal s svojo glavo s tako silo ob hra- stove deske poda, kakor da bi se hotel čimpreje preseliti na oni svet.

Vajiti ga je gledala in njen obraz je začel kar odsevati od groze. Slednjič pa so začaranci le za- pazili, da stoji ona med njimi.

Sprva se niso zanimali zanj, ker je pa eden izmed njih trenutno prenehal s tulenjem, je drugi storil isto in sledil mu je tretji.

— Ne smemo je ostaviti same, je dejal Harrys svojemu tovarišu. Lahko bi se ji pripetilo kaj hu- dega.

Hotel se ji je že približati, toda Vajiti ga je odločno zavrnila, ga tako ustavila in začela go- voriti moštvo. Pri prvih besedah pa so spet začeli vzdihovati in strašni koncert se je nadaljeval.

Tedaj se je Vajiti spremenila v čarovnico; vsaj Gray je bil tega mnenja.

Z razmršnimi lasmi, k nebu dvignjenimi ro- kami, je divje gledajoč začela kričati nad tropo prismojencev, ki so se valjali pred njo. Skakala je kot blazna na desno in levo, suvala z nogami, se jezila nad enim, proklinjala drugega v maorskem jeziku, polnem prispevov in živih barv, kot bi bil svet plamen šinil vanjo.

— Vraga, sedaj je pa še ona zblaznela, ali jo

je pa obsedel sam Belcebub, je mrmral Harrys, ki se je čudil tej nenadni spremembi.

Toda novo vedenje kapetanke je imelo nena- vaden vtis na one, ki so jo razumeli. Mornarji so se dvignili, kot da bi jih pritiskalo eno in isto pero in so začeli tekati po krovu in tuliti ter se skušali umakniti čarovnici, ki jih je neprestano zasledo- vala in zaporedoma z rokami mahal nad vsakim posameznim, zvijala svoje nežne prste in izlivata nanje svoje čarovniške, iz jeze izvirajoče grožnje.

Umikali so se ji, dvigali roke, da si čuvajo obličje ali pa milo prosoče gledali.

— Hola, veter je tu, tovariši! H krmilu! je ne- nadoma zakričal Gray. Pozor!

Harrys je skočil h kolešu.

— Kaj takega pa še ne, je zaklical. Toda, po- glej tole, Gray. To ni več ladja, to je norišnica! Vsi so izgubili glavo, pri moji veri!

— Od Capa do Yokohame ni nobene take ja- drnice, to je gotovo. Če ne izgubim danes svoje glave, izgubim prav gotovo pamet.

— Nič čudnega! Sam vrag jih vzemi vse skupaj!

— Za Boga, poglej vendar kapetanko.

Znorela je!... Kapetan, kapetan! je zatulil Harrys. Za božjo voljo, kaj pa delate?

To pot Vajiti ni grozila več svojim ljudem: ustavila se je sredi krova in teatralno pritiskila cev svojega samokresa na svoje desno sence,

3187/a

V Ljubljani, dne 4. oktobra 1924.

beogradski opozicionalni tisk. Vpokojeni po: Milisav Pavlović, načelnik strojnog odjelka generalne direkcije; Miloš Kikin, direktor prometa; Evžen Deroko, pomoćnik generalnog direktorja, Anton Papić, načelnik strojnog odjelka u min. prometa; Svetozar Popović, pomoćnik direktorja za zgradbo železnice, Jefrem Popović, načelnik odjelka generalne direkcije; Petar Jovanović, načelnik komercijalnog odjelka direkcije u Beogradu, Petar Stojanović, načelnik računske kontrole dohodoka, Gjorgije Radošević, načelnik računskog odjelka; Nikifor Petrović, šef odseka za kontrolu u prometnom odjelu generalne direkcije, Franjo Četanić, tehnički svetnik pomorske oblasti. U zakazok so prestavljeni, oziroma imenovani: dr. Jakob Borko za direktorja železnice prometa; Anton Vrečko za direktorja državnih železnica u Ljubljani; inž.

— **Južna železnica** bi zelo ustregla prebivalstvu Trboveli, Hrastnika, Zid. mosta, Rīm. toplic in Laškega ako bi pustila voziti vlak št. 621, ki vozi sedaj le do Zidanega mosta, dalje do Celja Hrastičnan n. pr. more sedaj v Celje popoldne ob 13.27, pozneje pa

V enem litru mineralne vode je torej 46532 g svobodnega dioksida, ki zavzema

Predstave ob $\frac{1}{2}$ 4, 5, $\frac{1}{2}$ 7, $\frac{1}{2}$ 9. V nedeljo ob 3, $\frac{1}{2}$ 5, 6, $\frac{1}{2}$ 8, 9.

Iz Ljubljane.

— Nekateri klerikalni državni nameščenci so imeli sestanke v skrivnem kotičku kleti pod konsumnim društvom. Govoril je Strnad in za njim neozgojbi Jože Pirč, ki je pravil, kako je brodil okoli ministrov, pa ni nič dosegel. Rekel je dalje, da večina državnih nameščenecv ne sme pričakovati od vlade kdo ve kaj, ker vlada nima take moči, kakor se v »Slovenca« bere. Dobro je le gospodom ministrom, ki se pa seveda uradno in bi radi dosegli kar največ (!) za uradnike. Klerikalni uradniki so odšli s kis-

Iz Celja.

— c »Svoji k svojim!« Celjska Zvezna tiskarna izda letos velik stenski reklamni koledar, ki bo vsebeval oglašene samo slovenskih tvrdk. Vse narodne tvrdke v Celju in okolici se opozarjajo na ta koledar in se obenem svariijo, da ne oddajajo svojih oglasov raznim narodno brezbarvnim podjetjem, ki namestitev izdati neko »internacionalno«, narodno nepodprtano reklamo.

—nik:

Ob petdesetletnici Ksavera Meška.

Dne 28. oktobra t. l. poteče petdeset let, kar je zagledal eden največjih naših pisateljev, eden najzaslužnejših naših prosvetnikov luč sveta — Fr. Ksaver Meško! Uverjen sem, da ta in oni začuden vsklikne, ko zama za to dejstvo: »Kaj? Meško že petdeset let star?« — Jaz sam bi mu ne bil prisodil toliko let. Res da so se mu oči nekoliko vglobile — to delajo misli, to povzroča neumorno duševno delo! — tudi na licih so mu pustile nepravilne življenja rahle sledove, toda sicer je še baš tako gibčen in čil, še baš tako pri močeh kot nekako pred četrdesetletjem, ko sem ga videl prvič...

Videl pa sem ga prvič na Koroskem. Kaplanoval je tistikrat v Škocijanu v sosesčini Klopinskega jezera. Oj tisto ljubko Klopinsko jezero! Kolikokrat se s koprnenjem spomnim nanje in kolikokrat sem že razmišljal o tem, če se Mešku pač kaj toži po njem!... O, gotovo se mu!... Tisto smehljajoče jezero in tisti strmi griček ob njem s cerkvico sv. Jurija in prekrasnim razgledom po Podjurski dolini in celovski ravnini — kaj mikavnejšega si težko predstavljati! Saj Meškovo službeno razmerje v Škocijanu morda ni bilo najprijetnejše — bil je pač pisatelj in to ga v očeh raznih predstojnikov ni povzdigovalo! — toda bil je ondi med civiliziranim svetom, bil je blizu Celovca in bil je pred vsem v lepem kraju, kar njemu, ki je tako dovtopen za naravne lepote, gotovo ni bila postranska stvar. Da je Meško globoko občutil poezijo one pokrajine in da jo je s slastjo srkal v se, o tem nam pričajo njegovi spisi!

No, tudi pri Dev. Mariji na Zili v bližini prijaznega Beljaka bi bilo lepo, ako bi ne bil dan na dan okušal strupenosti nemškega šovinizma, ki je iskal tako dolgo prilik da bi mu grenil življenje, dokler ni dobil v osebi nekega priseljenca, nemškega protestanta, primerno orodje za to. Samo Meškovi neobičajni potrpežljivosti, njegovi taktičnosti in vsestranski korektnosti je pripisovati, da ni prišlo do večjih konfliktov. Navzlic temu pa ga je zadel baš tam oni usodni udarec, da je moral v ječo, v tistem groznem času, ko ni veljala nobena pravica več, ko je bilo samo od slučajnosti odvisno, se li komu posreči, da si reši življenje, ali se mu ne posreči...

Mešku se je, hvala Bogu, posrečilo! Toda Devica Marija na Zili je bila zanj izgubljena. Moral je pobegniti in pustiti grabežljivim sovražnim rokam vse svoje imetje! Bil je dolgo brez doma in to je baš tisto, česar navaden razum ne more doumeti: človek bi bil pričakoval, da dobi mož s tolikimi zaslugami, kakor jih ima Meško, ob koncu koncev vendar le kako mesto, kjer bi, če ne že udobno, pa vsaj brez večjih težav vršil lahko tako svoj duhovski kot pisateljski poklic. Ali so Sele, kjer opravlja Meško zdaj dušno pastirstvo, tako mesto? Pogled na zemljevid mi je vzbudil resne dvome, da je temu tako! Ko sem čul, da hodi naš pisatelj po pošto v Slovenjgradec, sem mislil, da se nahajajo Sele v neposredni njegovi bližini, toda iz šematizma lavantinske škofije sem posnel, da je razdalja med obema krajema 5 km in da leže Sele skoro 600 m visoko, torej v gorah nekje, tako da treba računati od Sel do Slovenjgradca pač najmanj poldrugo uro hoda. Da ni prijetno, delati tako dolgo pot za vsako dopisnico, ki jo hoče oddati in za vsako pismo, ki ga morda pričakuje, je jasno!

Saj ne vem — morda je Meško v svoji skromnosti s svojo usodo zadovoljen. Da ne hrepeni po bogznanjstvih, o tem sem prepričan.

Toda mislim, da bi bilo ne glede na vse drugo v interesu dobre stvari, v interesu našega slovstva, da se možu, ki je že toliko storil in še toliko lahko stori na tem polju, kakor Meško, po možnosti olajša njegovo zaslužno udejstvo vanje in vsaj jaz občutim to kot krivico, da se zanj ni moglo dobiti, ko se je dobilo že za toliko drugih, prikladnejše službeno mesto, kjer bi brez prevelikih ovir in skrbi za svoj gmotni obstanek vršil svojo vzvišeno nalogo...

No, našemu dobremu Mešku se je tudi sicer godila krivica! Razni domači kritiki so ga bili vzeli na piko! Tuhtam si čital kaj o njem, ki je bilo pisano z bolj ali manj očito nakano, da se mu zagreni veselje do dela, da se vzbude njegovim čestilcem dvomi o njegovi zmožnosti in da se zmanjša vrednost njegovih ustvaritev. In ali ni nad vse značilno, da je neki naš list o priliki, ko so izšle nekatere povesti našega pisatelja v nemškem prevodu, prezrl vse številne ugodne kritike, s katerimi je pozdravilo nemško razumništvo dotično knjigo, pač pa navedel eno edino, ki je bila manj povoljna, dasi je bilo povsem jasno, da je imela pri tem svoj delež nafodna zavist? — Nedoumno mi je, od kod tolika animoznost! To se pač pravi pisatelja ubijati!... Čudno se meni vidi tudi, da se doslej ni poskusilo, da bi se vpriporila Meškova drama »Pri Hrstovih«. Zdi se mi, da bi vpriporitev, ako bi bile vloge srečno porazdeljene, ne bila brez lepega uspeha. Pa recimo, da ima drama svoje nihe, zakaj se ne nudi Meško prilika, kakor se je že čisto nudila drugim, da bi na odru videl napake svojega dela in jih eventualno popravi? Ignoriranje, ki ga je doživel Meško s tem svojim delom, gotovo ni na mestu!

Eno zadoščeno ima Meško vsekar: za preziranje, ki ga je doletelo v njegovi ožji domovini, so ga odškodovali drugje! Priznavati ga je začelo inozemstvo, ki se bolj in bolj zanima zanj. Njegova dela se ne prevajajo samo v razne slovanske jezike, čitajo ga radi Nemci, seznanjajo se z njim ob toplem priznavanju Italijani in tudi Špancem ni menda več tuj. Ali bi bilo kaj takega mogoče, ako bi se vrednost Meškovih del ne pomenila visoko nad povprečnost?...

Prav ob Meškovi petdesetletnici bi se spodobilo, da bi napisal kdo o njegovih delih kako temeljitejšo razpravo, kakršne doslej še nimamo. Tudi v tem so nas prehiteli tuji! Tako je prinesel nedavno lep informativen članek o Mešku tržaški »Il Piccolo della Sera« izpod peresa prof. Urbanja, a že lansko leto je prof. Ante Petrovič v Splitu objavil obsežno študijo o Meškovem slovestvenem delovanju, ki so jo vsi naši listi ali zamočevali ali prezrli — kdo ve? No, mogoče, da jo bomo tudi pri nas že čitali! Meni gre na tem mestu samo za to, da dam kolikor toliko duška svojim čustvom ob jubileju enega naših najodličnejših mož, ki pač zasluži kot malokdod med nami, da ga spoštujemo, pa tudi ljubimo! Zakaj Meško ni le eden največjih naših pisateljev, on je tudi izredno simpatičen človek! Talent še ni vse — vsaj meni ne! Zgolj zaradi talenta bi jaz ne mogel nikogar vzljubiti. In če vem, da je kdo, ki slovi kot pisatelj ali kakršen koli umetnik že, kot človek nizkoten, imam vedno občutek, da njegova dela niso pristna. To načelo ni da bi moralo obveljati, toda jaz sem pač tak!

Meško je velik pisatelj in velik človek! Ako pravim: velik človek, kajpak da ne mislim na zunanost — po zunanosti Meško ni kak orjak, pač pa po svojih duševnih vrlinah. Ves blag je in sovraštvo mu je tuje. Tudi kadar mu

je najbolj užaljeno srce, je njegova nevolja še vedno — kot šest majske sapice. Groma in strele on ne pozna. On bi bil v stanu, da moli za svoje sovražnike kot Kristus na križu! Blag je, vedno vlijuden in ljubezljiv in skoro že — mučno ustrezljiv, mučno, pravim, ker imaš poleg njega vedno občutek, da mu nekaj dolguješ. Meško ne vrača nikdar brez obresti!

Meško je velik kot pisatelj in velik kot človek. Zlato je njegovo pero, zlata njegova duša in zlato njegovo srce! Nikdo ni doslej med nami bolj, nikdo na lepši in plemenitejši način blažil kot

on! Zato bi bil njegov jubilej narodni praznik, tudi če bi se nikjer očito ne obhajal...

S ponosom gleda lahko Meško na plodove svojega trudopolnega življenja, na uspehe svojega skoro tridesetletnega umetniškega ustvarjanja. Ponosen pa sme biti na te uspehe tudi ves slovenski narod, ki je baš po Mešku zaslovel med svetom kot le po malo katerim drugim izmed svojih odličnikov...

Bodimo hvaležni našemu velikemu pesniku in pisatelju, ki naj nam ga nebo ohrani še mnoga mnoga leta!

Zdravstvo.

Prim. dr. Fr. Minař:

POMEN ORTOPEDIJE V MODERNEM ZDRAVSTVU.

Vedno naraščajoča socijalna beda vsled svetovne vojne, nezadostnih zaslužkov in slabih stanovanj vpliva vedno bolj na razvoj človeškega organizma ter rekrutira vedno širši kontingent socijalni in kirurški ortopediji. Že l. 1922 sem akcentiral v posebni brošuri socijalni pomen ortopedičnega zdravljenja za 15.000 vojnih poškodovancev, ki jih ima Slovenija. Tedaj se je mnogo govorilo o ustanovitvi posebne ortopedske bolnice za invalide, ki bi služila obenem tudi prirojenim poškodovancem in drugim osebam, ki bi rabile ortopedično zdravljenje.

Vsled finančne krize je padla cela zadeva v vodo in le s pomočjo g. sanitetnega šefa dr. Katičiča, šefa za soc. politiko dr. Goršiča in z gostoljubnostjo primarija dr. Derganca se mi je posrečilo sistemizirati »embryo« ortopedije v splošni bolnici.

Moj namen je, da informiram s serijo člankov tudi javnost o pomenu ortopedije in to ne samo kot veje operativne kirurgije, ampak kot socijalno prepotrebno ustanovo poleg socijalne higijene in svrhu profilaktičnega zdravljenja prirojenih in začenjajočih se deformitet človeškega telesa.

Resničen je latinski izrek: »Principiis obsta, sero medicina paratur, quam mala iam convalescere!«

In to je ravno naloga socijalne ortopedije, namreč, pomagati že v začetku disporiranim otrokom in preprečiti na ta način poznejše nepravilne, ki so poškodljivost ne samo v estetičnem oviro, ampak povzročajo obenem tudi dela in zaslužka nezmožnost teh revežev.

Članki bodo imeli popularno informativni značaj in namen, dati občinstvu smernice, kako se pojavljajo začetki teh bolezni in kako jih je treba zdraviti.

Prvi članek obravnava socijalni pomen ortopedičnega zdravljenja v prvih letih poškodovancevega življenja; z ozirom na njegovo šolanje in zagotavljanje njegove eksistence v poznejšem življenju.

Kako žalostno je gledati po šetališčih in drugih razpotjih raznovrstne poškodovance, ki kažejo mimoidočim svoje atrofične ude, krive noge itd., ter prosjačijo za beraški dar. Ti siromaki pač niso imeli nikdar prilike, da bi se pravočasno podvrželi potrebnemu zdravljenju ali si poiskali primerno zavetišče, kjer bi se izučili kakor obrti, ki bi jim donosala gmotne življenjske virov. Od rane mladosti prepušteni svoji trpi usodi, so počasi izgubili smisel za človeško dostojanstvo ter postali prosjaki po poklicu, v sramoto kulturnemu narodu in državi, ter v nadlego občinstvu.

In ne redko se dogaja, da dvigne k pasazirju drobno ročico razcapan otrok — poškodovane, poslan od lastnih staršev na cesto, da se čimprej navadijo svojega poznejšega »poklica«, da že v najnežnejši mladosti izgubi dosledno čut sramu, — mesto, da bi ga poslali v šolo, ali mu na en ali drug način preskrbeli človeka vredno eksistenco. Tak otrok, ki enkrat spozna, da mu je mogoče živeti tudi v brezdelju, ob beračenju, je moralno ubit za celo življenje in tudi vsiljena mu šolska vzgoja nanj ne bo imela nikakega vpliva.

Veliko število takih fizično pomanjkljivih otrok pa je že od rojstva tudi moralno manj vrednih, duševno revnih in iz takih je tudi s skrbno vzgojo težko doseči kaj priida. Sem pa bi bili poklicani ravno ortopedični zavodi, ki bi s pravočasnim strokov-

njskim zdravljenjem poskrbeli za poškodovance fizično izboljšanje, po drugi strani pa v poselnih solah za poškodovance vzgajali otroke tudi duševno, z ozirom na njihove duševne zmožnosti. S tem bi se že v kalu zamorilo vsako nagnjenje do brezdelja, njegovo mesto pa bi zavzelo veselje do dela in poštenega zaslužka, kar bi brezdomno zelo podprlo izboljšano, ev. popolnoma doseženo fizično zdravje.

Seveda pa takih fizično revnih bitij ne smemo kar na splošno obsojati tako pesimistično, ker često biva tudi v poškodovani telesu inteligentna duša. Vsak inteligent pozna Ezopa, o katerem pravi Lissipus, da je bil ves kruljav in grbast. In vendar je bival v poškodovani telesu tega moža genij, čigar bajke so klasično delo svetovne literature. Ali kdo bi mislil, da so bili Pope, Bbyron in Walter Scott, ki so prve dike svetovne literature, — taka fizično brezpomembna bitja!

Iz zgodovine razvidimo, da so nekateri stari narodi in države posvečali že tedaj mnogo pozornosti od rojstva poškodovanim otrokom. Stari Spartanci so že ob rojstvu umorili vsakega otroka, ki je imel kakršno telesno hibo. Pa njihov način skrbi za državljansko vzgojo in dobrobit posameznikov ni bil posebno humanitaran, vendar pa racionalen in v poganskem smislu popolnoma logičen. S tem so dosegli, da je imela Sparta samo zdrav, fizično nepokvarjen narod.

Sistem modernega veka ne dovoljuje takih umorov, dasi bi smeli skoro upravičeno trditi, da bi bilo za poškodovance mnogo bolj, da bi se ga umorilo takoj po porodu ter se mu tako prihranilo vse poznejše trpljenje in počasno umiranje v pomanjkanju, kakor tudi vse slabe posledice, ki jih povzročijo fizična poškodljivost na njegovi duševnosti. Saj so ti reveži vedno melanholični, a iz melanholije se neredko izciči celo mržnja in sovraštvo do zdravga sveta, ki jih prezira in izključuje iz svoje srede, kakor da so sami krivi svoje nesreče. In s tem so dana rodovitna tla raznovrstnim zločinom iz škodoželjnosti, ki vedejo nesrečnega vedno globlje in globlje.

Moderne države so uvidele vsa ta žalostna dejstva in se zamislile z vso odločnostjo v vprašanje, kako odpraviti tem bednim bitjem. Predvsem Amerika in Nemčija nista štedili denarja v to socijalno tako potrebno svrhu. Amerika je ustanovila 20 ortopedičnih bolnic in nebroj vzgojevalnih zavetišč za poškodovance, ki so pod vodstvom najboljših kirurgov, kakor: Bradford, Lov Macakenzie, D'Albee, Sayre in dr. — Gmotno podporo za prejemajo tudi od številnih dobrotnikov, ki se zavedajo, kako pomembni so ti instituti za človeštvo.

Nemčija ima 33 takih zavodov, takozvani »Krüppelheime«. Najstarejši in med vsemi najbolje organiziran je zavod v Münchenu, ustanovljen že leta 1830. Sedaj je pod vodstvom svetovno znanega ortopeda prof. Langeja.

Pa tudi druge države so se zavzele za vzgojo rojenih poškodovancev. Posebno moderni zavodi te vrste se nahajajo v Stockholmu pod vodstvom dr. Zanderja in v Zürichu z vodjo prof. Schulthesom na čelu. Tudi Danska in Romunija imata več takih institutov.

Da ni delo in naporu teh zavodov brezuspešno, nam svedoči statistika ortopedičnega zavoda v Münchenu. Profesor Laue trdi, da se na ta reedukacijski način da odtegniti okrog 70 % rojenih poškodovancev od

beračenja in moralne pogube. Kolike vrednosti je to za prizadele, kot za celokupen narod, mi ni treba povdarjati. Z izpolniteljem telesnega zdravja je otroku dana možnost do šolanja in poljubnega dela (obrti) ter rešeno vprašanje njegove eksistence. Človek, ki bi bil sicer v sramoto, postane sedaj lahko vreden član človeške družbe.

Najbolj nazadnjaška in revna je bila v tem oziru naša država, posebno Slovenija, ki doslej ni imela nobenega tovrstnega zavoda. Ne oblasti, ne privatniki, se niso brigali za blaginjo nesrečnih, poškodovanih otrok, da se je leto za leto množilo število prosjakov. Zato ni čudno, da se je med ljudstvom ukoreninila vera, da so vse prirojene bolezni in hibe neozdravljive in da so brez vsake pomoči, prepuščati te siromake njihovi usodi in nadaljnemu razvoju, ki je vedno razločnejše kazal hibo samo in njen vpliv na celo otrokovo življenje.

Sedaj pa, ko se je začelo tako dolgo pogrešano delo na tem polju, ko je vsem staršem dana prilika, da pomagajo svojim otrokom — poškodovancem, naj ti ne zane-marjajo svoje najsvetejše naloge, da holi kot z bogato zapuščino zasigurajo svojim otrokom eksistenco s pravočasnim zdravljenjem njihovih prirojenih fizičnih deformitet!

Uradniško vprašanje na Grškem.

Tudi Grška ima svoje uradniško vprašanje. Pod pritiskom razmer je vlada včasih prisiljena ustreči uradniškim zahtevam in zboljšati položaj te uboge pare, ki je menda na vsem svetu najbolj porabljen in socijalno zapostavljen, na ta način, da izplača državnim uradnikom enkratno podporo v višini mesečne plače ali nabavnih prispevkov. Vse to pa seveda ne more ublažiti uradniške bede, ki je na Grškem vsled neznosne draginje še večja kakor pri nas. Če vzamemo za podlago tržne cene leta 1914 ter izračunamo odstotno naraščanje draginje v Grčiji, vidimo, da je dosegla 1300%; plače državnih uradnikov pa so se povečale komaj desetkrat.

Nedavno se je finančna parlamentarna komisija pečala tudi z uradniškim vprašanjem. Sklicala je anketo zastopnikov vseh resortov in po daljšem posvetovanju določila principe, po katerih naj bi se vlada ravnala pri novem uradniškem zakonu. Referent te komisije, posl. Dellianis, je zbral ves material in predložil komisiji obširno delo, ki obsega cel zvezek. V začetku tega referata govori o uradniških plačah in deli vso dobo od ustanovitve nove Grške do danes v štiri epoke: a) do l. 1859, b) do 1910, c) do 1915 in d) do danes. Referent razlaga navedbe, ki govore o uradniških plačah in drugih upravno-administrativnih problemih na Grškem nekdanj in sedaj. Da se vidi razlika še bolj jasno, je priložil referent svojemu delu primerjalno tabelo, ki bo zanimala tudi naše uradništvo.

funkcije	1915.	1924.	plača po novem predlogu.
minister	800	2850	8000
glavni tajnik	600	2280	6000
ravnatelj I. raz.	600	2280	6000
ravnatelj II. raz.	550	1995	5500
šef oddelka I. raz.	500	1890	5000
šef oddelka II. raz.	400	1575	4000
tajnik I. raz.	300	1260	3000
tajnik II. raz.	237,50	997,50	2370
ataše	150	787,50	1500
pisar I. raz.	120	630	1200
pisar II. raz.	90	483	900
strojevska	80	630	800
telefonistka	80	630	800
starejši raznašalec	110	420	1100
sočni svetnik	800	3750	8000
glavni ravnatelj	300	1995	3000
general. poročnik	1000	5950	10000
general. major	775	5250	7750
kapetan	300	3150	3000
predsednik apel. sod.	750	5040	7500
predsed. okraj. sod.	525	3528	5280

Dalje omenja referat, da znaša celokupno število civilnih in vojaških uradnikov 50.583. Če prištejemo temu številu še orožnike in policijske uslužbence, znaša število vseh državnih uradništva na Grškem 69.951. Ta predlog je vzbudil med uradništvom in v opozicijskih krogih burne proteste. In tako je ostalo uradniško vprašanje nerešeno.

O. Sest:

Pozdrav v daljino...

(Dalje)

Od Večnega mesta proti jugu pelje Via Appia... Obdana od pinij in cipres in zorečih citron... Solnce sveti nanjo in tišina vlada na njej. Tupatam privozi voz z okinčanim konjem... Potem zopet mir... Nad Vio Appio plove duh historije — dveh tisočletij in še več, še mnogo več...

Ko bom star, bom hodil v Rim — vsako leto. Na Forum Romanum bom hodil in na Vio Appio... Ampak to šele takrat, ko bom star... Sedaj pa grem naprej — v Neapel in na Capri in na Vezu... Via Appia ostane za mano... Rimski vodovod ostane za mano... Z oknom mojega vagona hiti samo še ono, kar so imeli tudi stari Rimljani in kar je danes še prav tako — trta... Campania felice...

Še malo in potem pride Neapel. Na levi se že vidi ognjena črta proti nebu... luči ob železnici, »Circum vesuviana«... Še malo.

VIII.

O, bella Napoli...

Pa nauči v šoli človeka, da je Neapel biser, da je krasota nepopisna in da se potem lahko mirno umre, če se

ga je videlo... Tako velika je krasota... baje!... Tako pripovedujejo v šoli. Jaz pa sedim zdajle, ko pišem te vrstice v tem Neaplu na balkonu hotelu in bogme — noče se mi umreti... Kajti hujše umazanosti, znešene na enem kupu, še nisem videl...

Na balkonu sedim in gledam... Vsi ti prebivalci, domorodci, vsi izgledajo samo na pol ljudem podobni... Črni, črni in majhne črne oči imajo, bo-de-če, nekateri črne brade, vsi zane-marjeni, umazani, zanikrni... V prahu na tratorjih polegajo, med njimi pa se gibljejo pasanti. Vse naokrog kriči, moški, ženske, otroci... vriskajo, pljujejo, jedo melone, kar tam na tratorjarju... In vse to je domovina znamenitega »Dolce far niente«. Poleg tega trguje v vsakdo, to se pravi na mistični način se preživlja s prodajo najčudovitejših stvari: cvetje, kisa voda, sve-te podobce, lava z Vezuva, korale... vse to je prodajna roba. Torej vse trguje na svoj način, namreč na način kot se trgovati ne sme. Nesolidnost je pečat te trgovine... od desetih lir »zgluhate« na dve liri in še manj... To je Neapel. Najodličnejše ulice so prenapolnjene kriččezga, smrdečega, plju-jočega in piskajočega...

Zraven ob hotelu ima baba — tr-

govka »trgovino« s kisljo vodo. Ta trgovina obstoja iz sledečih prvin: iz cize, dveh velikih lončenih vrčev s kisljo vodo, iz škafa za navadno vodo in iz enega kozarca in seveda, to se razume samoobsebi, iz babe-šefinje. Torej ta šefinja sedi zraven na nizki stolici in gleda, kako se suče življenje krog nje... Pa se ji zazdi, da je za danes že dosti dela, da je trudna, pa položi glavno na cizo, pa zaspi... krog štirih popoldne... Seveda, vsi tisti brezdelniki »lazaroni« po kotlih to zadevo spajna opazijo in izrabijo urno prijetno priliko... kajti tudi oni so željni kisle vodice... Pa prihajajo po prstih k »veletrovinam« na cizi, pa si natakajo po tihem osvežujoče pijače, hitro luk-lukljiki... In spet tiho nazaj po kotlih. Eden je celo tako korekten, da umije čašo v škafu, potem, ko se je napil... Veletrojna veletrogovka pa spi prekrasno spanje in sanja o bleščicah koralah, bisernih in uhanih — katere pa za izkupilec v svojem podjetju ne bo kupila... Dela z rabatom... Mimo vo-zijo tramvaji, kočije, rigajo ošli in prodajalci melon kriče, meloooonooone...

Potem v mesto, v stranske ulice, na Merkato med kramarje, copernice, med neizmerno in nepopisno umaza-nost... Jaz vem, v Trstu v starem mestu smo občudovali vse te vrline —

a tam — v primeri z Neaplom — tam vlada snaga čudovita... Kar na sredi ceste, kjer hiti na stotine ljudi, si otroci zažgo majhen ogenj in peko ribice. Od oken med hišami pa visi vse perilo vseh strank, ki tam stanujejo, najrazličnejše perilo, od rjuhe do spodnjih hlač (oprostitve). V večah kvartirajo, klepetajo... v stranski ulici tulijo in razgrajajo štiri ženske, vse razkačene, in jaz čakam, da si izpraskajo oči, ampak one se samo pogovarjajo... Gospod čevljar čita na klopi pred svojo štacuno časopis, z očali na nosu... pa pade od zgoraj nekaj tekočega na njegov časopis in na očala, ki mu padejo z nosu, pa se začne zabava, krik in radovedne-ži obstopijo takoj mesto delikta. Okna se napolnijo z gledalci. Tako brez konca, potem je v bližini zopet nekaj drugega — utrjala se je vrv med hišami s perilom in je zopet afera... Afera za afe-ro... Brez konca... Na glavni ulici leži ubita mačka, ob tratorjarju leži in živ krst se ne zmeni zanjo...

S tramvajem se peljem na Capodi-monte... Nedelja je in tisto malo dela, kar ga Neapel opravlja ob delavnih, počiva popolnoma... Krog petih po-poldne je in vse sedi pred hišami... Moški pestujejo otroke, ženske v židi in flor-nogavicah pa čeblijo, gledajo, šetajo... »Dolce far niente«, kot je v

bukvah zapisano... Ena sedi in doji otroka — kar na pragu hiše ob tram-vajski liniji... Ima črno židano bluzo in bela prsa, v glavi pa ima glavnik, blesteč s steklenimi okraški...

Nasploh: Neapolitanec so vse bele, skrbijo, da imajo lepo kožo in da jim frizura dolgo vzdrži... Ne delajo nič, kajti za to so močje tukaj... So čed-nostne in ne zaslužijo, da se govori slabo o njih. Vse tisto je golo obrekova-nje. Da nič ne delajo, je pa gola res-nica — saj za to so močje tukaj... In močje tudi ne delajo nič...

Mesto Neapel praznuje letno tristo-petinsdeset praznikov — in je prav-zaprav mesto veselja. Neapolitanec ne dela nič, on samo uživa to, kar je razsial gospod Bog tako bogato... Solnce, morje in brezskrbnost, ki je prirojen dar značaja... Tristopetins-deset praznikov je in vsakega praznujejo Neapolitanci z velikim bluskom, slavoloki, na katerih gori na ti-soče žarnic, cele ulice se spremenje v morje luči, rakete, muzika, pesem... Da živi samo od melon, samo do naj-cenejših rib, od vagabundiranja, to Neapolitanec nič mar... Saj morje je tako lepo in solnce sveti tako toplo... In kjer je tako lepo, tam nima delo prostora... Samo tako za silo, da se lahko reče: delam.

Gospodarstvo.

Dr. Spaho o svoji finančni politiki.

V »Belgrader Zeitung« objavlja finančni minister dr. Spaho zanimive izjave o svoji nadaljni finančni politiki in pravi:

»Ko govorimo o finančni politiki, tedaj moramo v prvi vrsti upoštevati državni proračun, ki je od usodne važnosti za celokupno finančno državno politiko. O novem državnem proračunu ne moremo reči še ničesar zaključnega, ker mnoga ministrstva, med temi predvsem prometno ministrstvo, še niso izdelala svojih proračunov. Vsekakor bomo pri bidžetiranju upoštevali dve osnovni načeli. Najprej bomo pazili na čim večjo štednjo, drugi bomo morali vse večje investicije izključiti iz rednega proračuna. Kljub temu bo skupni znesek novega bidžeta večji od lanskega. Za samo izvedbo novega invalidnega zakona potrebuje vlada poleg dosedanjih 390 milijonov še novih 200 do 250 milijonov dinarjev. Večina ministrstev ima večje zahteve in potrebe kot pa so določene v dosedanjem proračunu. Do novega bidžeta bomo po vsej priliki uzakoni tudi novo carinsko tarifo. Z njo bomo dosegli novo povečanje prihodov. Govoriti o ostalih načrtih sedaj ni na mestu. Imamo kombinacije, ki morajo še pred ministrski svet.

Z novo carinsko tarifo bomo našo domačo industrijo še boljše zaščitili kot doslej. Dasi znaša v naši državi zemljoradništvo 80 odstotkov vsega prebivalstva, prihaja vendar naša industrija glede izvoza na prvo mesto. Ne gre pri tem za ta ali drugi sloj, marveč za vprašanje dobrobiti celega našega gospodarstva.

Z izpopolnitvijo naše industrije bomo znižali uvoz. To bo imelo zelo ugodne posledice za našo trgovinsko bilanco. Kar koristi tudi zemljoradniškemu prebivalstvu in ostalim državljanom. V svrhu spoznavne in razprave želj naše industrije sem odredil v ministrstvu anketo. Predloge iz te razprave bom upošteval sam. Kar lahko uresničim administrativnim putem, izvedem potem administrativnih odredb.

V to svrhu bomo polagoma uvedli tudi zlato ažio. Da ta odredba ne izkazuje nepopolnih posledic na našem tržišču in pri naših cenah in da ne bo povzročila druginje, dokazujejo tržne cene uvoznih predmetov v septembru. — Kljub povišanju carinske ažio se padle cene sladkorja in volnenega blaga. — Cene zavise od različnih momentov. — Velike povojne potrebe so prilično zadostne. Zmanjšano povpraševanje pa bo znižalo cene.

Glavno vprašanje naše finančne politike obstoja v reformi davčne administracije. Brez izenačenja davčne uprave po celi državi ne moremo doseči polnih uspehov niti od izenačenja davkov, niti od enoličnega obdavčevanja. Zaradi tega nedostanka se kaže tudi pri že izenačenih davkih velika razlika v poedinih delih naše države. Tako na pr. pri obrtnem davku (trošarinu). V Vojvodini sploh na pr. ne vedo, koliko znašajo neplačani davki, ker se v mnogih mestih ni izvedla niti davčna razporeditev. Mnogi davčni obvezanci prejema-jo še danes plačilne naloge za davčne obveznosti zadnjih pet do šest let.

Glavna krivda zadene davčno upravo. Naša prva skrb bo urediti davčno upravo tako, da se bodo današnji davki pobirali v vseh delih države. Direktni davki dajejo najboljše rezultate. Poleg taks so to edini državni prihod, kakor smo jih pričakovali. Kmalu bomo pristopili k izenačenju direktnih davkov.

Glede reforme direktnih davkov obstojajo številni načrti. Za rešitev tega vprašanja bomo potrebovali več časa. Politična situacija bo ugodno vplivala na naše finančne razmere. Gotovi uspehi se kažejo že sedaj. To je važen moment. Drugi, enako važen moment tvori poboljšanje naše trgovinske bilance. Ta je že aktivna v prvem četrtletju letošnjega leta. V jeseni bo še bolj-ša. Produkcija napreduje, izvoz raste, uvoz se manjša. Vsi ti momenti vplivajo na našo valuto. Dinar raste. Na njegov tečaj ne moremo trajno vplivati z umetnimi merami. V bodoče se ne mislimo več zadolževati pri Narodni banki. Nasprotno delujemo nato, da ji izplačamo dolge, kar bo zopet vplivalo na stabilnost dinarja. Kmalu bo država z odplačevanjem svojih dolgov omogočila Narodni banki, da daje svoje kapitale našim produktivnim gospodar-skim panogam na razpolago.

—g Himel. XXVIII. brzojavno tržno poročilo: Nürnberg. 3. X. 1924. Slaba kup-čija — prodanih 100 bal — cene nekoliko oslabele.

—g Novosadska blagovna borza, 3. ok-tobra: Na produktivni borzi notirajo: pšeni-ka baška stara 75-77, 2% 365, nova 357,50, sreniska 355; oves sreniski 255; koroza baška sušena 10 vag. 230—235, fižol beli baški 430; moka »Os« 1 vag. 550, »Oss« 1 vag. 550. — Tendence neizpremenjena.

Valutni pregled.

Med glavne dogodke v evropskem političnem in gospodarskem življenju prejšnjega tedna moramo prištevati predstoječi vstop Nemčije v Zvezo narodov, ker je zdaj že definitivno sklenjeno, da nemška vlada v kratkem formalno zaprosi za sprejem. V zvezi s tem dogodkom so bile po vseh večjih evropskih mestih manifestacije, na katerih so mase zahtevale mir in nastopale odločno proti novi vojni.

Angleški funt je nekoliko poskočil napram dolarju. 26. septembra je notir-ral v Londonu 4.4678 ameriških odnos-ko kanadskih dolarjev, napram 4.4578 19. septembra. Slednjič se je dolar utr-dil napram angleškemu funtu. Znižanje skonta v New Yorku kot posledica za-stoja v gospodarskem življenju ter zvi-šanje zlate rezerve in vlog v federalno rezervno banko je povzročilo, da se je ameriški kapital usmeril proti Londonu. Ta pritok svobodnega kapitala iz Amerike v Anglijo je imel za posledico naglo skakanje angleškega funta. Ali nastopila je sprememba in danes so padle obrestne mere v Londonu na isti nivo, na katerem so v New Yorku t. i. na 2%. V zvezi z izobiljem svobodne-ga kapitala in nizkimi obrestmi se je začel tudi pritok angleškega kapitala v Ameriko. Protiutež v tem oziru pred-stavlja naraščajoče plasiranje angleške-ga in ameriškega kapitala v gospodar-sko razdejani Evropi. Kakor poroča »Daily Mail«, je prispelo v London večje število nemških bankirjev in in-dustrijalcev, ki predlagajo za angleški kapital 12% obresti.

Francoski frank še vedno pada na-pram dolarju in angleškemu funtu. 26. septembra je notiral dolar v Parizu 19.0275, funt pa 85.079 francoskih fran-kov, napram 18.90 odnosno 84.22 — 19. septembra. Velikega pomena za to ten-denco v tečaju francoskega franka je okolnost, da reklamirajo Zedinjene dr-žave od Francije zelo energično zlasti z ozirom na predstoječe volitve izplači-lo vojnih dolgov, ki znašajo skupno z obrestmi okrog 4 milijarde dolarjev. Kot protiutež tej tendenci padca fran-coskega franka se je francoska vlada z vsemi silami lotila težkega posla, ki naj spravi državni proračun v ravnotežje. Tako je n. pr. francoski parlament od-bril zakon o kontroliranju dohodkov od davkov na vrednostne papirje. Kot sredstvo za zvišanje državnih dohod-kov, obenem pa tudi kot pripomoček za čimvečji pritisk na Nemčijo povod-om predstoječih pogajanj glede trgo-vinske pogodbe, je francoska vlada uvedla 26% carino na vse nemške iz-delke, ki se uvažajo v Francijo.

Belgijski frank je nekoliko padel. 26. septembra je notiral 100 belgijskih frankov v Parizu 92.025 francoskih, v Ženevi pa 25.20 švicarskih frankov, na-pram 93.40 odnosno 26.20 švicarskih frankov — 19. septembra.

Švicarski frank je zopet nekoliko poskočil napram francoskemu franku, dolarju in angleškemu funtu. 26. sep-tembra je notiral 100 francoskih fran-kov v Ženevi 27.637, dolar 5.2525, an-gleški funt pa 23.49 švicarskih frankov, napram 28.062, 5.2987 in 23.627 — 19. septembra. To skakanje švicarske va-lute je posledica dejstva, da je pritok tujega kapitala v Švico od dne do dne večji.

Italijanska lira je zopet nekoliko poskočila napram francoskemu, padla pa napram švicarskemu franku. 26. sep-tembra je notiralo 100 lir v Parizu 83.50 francoskih, v Ženevi pa 23.026 švicarskih frankov, napram 82.60 od-nosno 23.20 — 19. septembra. Zunanja trgovina Italije izkazuje v prvi polovi-ci letošnjega leta dokaj uspešen razvoj. Uvoz se je povečal od 9.064.500.000 na 9.454.800.000 lir, izvoz pa se je zvišal še bolj in sicer od 4.901.700.000 na 6.147.000.000 lir. Kot neugodni moment v letošnji trgovinski bilanci Italije mo-ramo omeniti okolnost, da znaša letoš-nja letina žita v Italiji 48 milijonov q, dočim je znašala lansko leto 61 mi-lijonov.

Turška lira je nekoliko padla na-pram švicarskemu franku in dolarju. 24. septembra je notirala lira v Carl-gradu 2.86 švicarskih frankov in 0.54 dolarjev, napram 2.88 švicarskih fran-kov in 0.5425 dolarjev 17. septembra.

Ceškoslovaška krona je poskočila napram francoskemu in padla napram švicarskemu franku. 26. septembra je notiralo 100 Kč v Parizu 57.20 franco-skih, v Ženevi pa 15.712 švicarskih fran-kov, napram 56.50 odnosno 15.862 19. septembra. Iz Pariza prihajajo ve-sti, da je dobila Češkoslovaška poldru-ga milijardo Kč posojila, s katerim bo izplačala svoje državne bone v Fran-ciji.

Grška dramma je nekoliko padla. V Londonu je notiralo 25. septembra 264 drahem 1 angleški funt, napram 252 drahem 19. septembra. Grška je dobila v Londonu 10 milijonov angleških fun-tov posojila za begunce; to posojilo je vdobrila Zveza narodov.

Romunski lej se je nekoliko dvig-nil. 26. septembra je notiral angleški funt v Bukarešti 874, dolar pa 195 le-jev, napram 883 odnosno 197 lejev 19. septembra. Iz Bukarešte poročajo, da je romunski finančni minister sklenil s francoskimi bankami posojila v znesku 500 milijonov frankov, za katero jamči Romunija z vsem svojim petrolejskim bogastvom tekom petih let.

Naš dinar je kazal prejšnji teden stalno tendenco navzgor. 26. septem-bra je notiralo 100 Din v Ženevi 7.325, napram 7.3125 švicarskih frankov 10. septembra.

Bolgarski lev je v Ženevi nekoliko padel, ker se je švicarski frank dvignil napram vsem valutam. 26. septembra je notiralo 100 levov v Ženevi 3.824 švicarskih frankov, napram 3.90 švicar-skih frankov — 19. septembra. Za bol-garsko valuto je važno napredovanje izvozne trgovine, ki bo letos večja zla-sti glede tobaka in tobanih izdelkov.

—g Kisanje zelene krme za živino. Vsa zelena krma, ki se ne more za zimo posu-šiti (trava, detelja, repna in pesna cima itd.) se da v jamah okisati in nam okisana služi celo zimo kot izvrstna krma za govejo ži-vino, zlasti pa za molzno goved. Na državni kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se že tretje leto prav z uspehom na ta, pri nas še nov način, spravlja in uporablja krma za govejo živino. Kmetovalci se vabijo, da se tega načina konzerviranja (ohranjevanja) krme poprimajo. V dneh od 6. do 18. okt. se jim nudi na kmetijski šoli na Grmu pri-

lika, da si ta način spravljanja krme ogle-dajo. Strokovne nasvete pri tem se jim bode dajalo vsak dan od 2. do 4. ure popoldne. — Ravnateljstvo.

—g Deveturni delavnik. V novi uredbi za regulacije delovnega časa v delavnicah je predviden deveturni delavnik za vso dr-žavo. Posamezne obrtne zbornice, odnosno trgovske korporacije naj bi po tem načrtu same uredile delo. Ministrstvo za socialno politiko je predložilo to uredbo ministrske-mu svetu.

—g Kolkovanje prošelj in reklamaci-ji železniškemu ravnateljstvu. Trgovska in obrtniška zbornica v Zagrebu javlja, da je na prošnjo ljubljanske zbornice generalno ravnateljstvo posrednih davkov v Beogradu z dopisom z dne 19. septembra sklenilo, da ne podleže taksi iz tar. št. 1 prošnje, po-slane iz naše kraljevine ravnateljstvu dr-žavnih železnic, v katerih se zahtevajo po-jasnila o pogojih in višini tarifnih postavk za razne prošnje, vsebujoče reklamacije za poškodovano ali izgubljeno blago, reklama-cije prekoračenega roka ali povrnitev za preplačano ali pomotoma plačano vozarino.

—g Prodaja glauberjeve soli. Ravnat-eljstvo državnih železnic v Subotici ima na prodaj okoli 1400 kg mešane kalcinirane in kristalne glauberjeve soli ter spreje-ma do 20. oktobra t. l. predmetne ponudbe.

—g Dobave. Dne 17. oktobra t. l. se bo vršila pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani ponovna očetna licitacija glede dobave 1.000.000 kg ovsu in dne 20. oktobra t. l. glede dobave 850.000 kg moke (tipa 80%). Predmetna oglasa z na-tančnejšimi podatki sta v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesen-tom na vpogled.

To in ono.

Katere lastnosti podedujemo od staršev?

Že pol stoletja se znanstveniki prepirajo o tem, da-li se prenašajo lastnosti, ki smo si jih pridobili v življenju, tudi na našo de-co ali ne. Definitivno to vprašanje do da-nes še ni rešeno. Zadnja leta pa se je po-srečilo potom znanstvenih eksperimentov posvetiti deloma v temo tega problema in znatno izgladiti nasprotja med obema ne-pomirljivima strujama. V teoretičnem oziru je to eden najvažnejših problemov biologije. Na njem sloni vsa teorija o evoluciji. Z druge strani pa predstavlja problem o po-dedovanju ali ne podedovanju pridobljenih lastnosti poseben interes tudi za vsakega posameznika človeka.

Prvo vprašanje, ki se nam vsiljuje, če razmišljamo o tem zanimivem biološkem pojavu, je, da-li smo sigurni, da naši potom-ci ne bodo imeli fizičnih ali duševnih defek-tov, ki smo se jih sami v življenju na ta ali oni način iznebili. Če s pomočjo rednega fi-zičnega in umstvenega dela povišamo svoje fizične sile ali duševne sposobnosti, ali pri-dejo tudi naši potomci na svet z večjim pri-rodnim bogastvom? Ali se rodi deca onih staršev, ki žive kulturno življenje, bolj do-zetna za kulturo, kot deca onega očeta in matere, ki kulture sploh nista poznala? Vse to so zelo važni in zanimivi problemi, nad katerimi se marsikdo zamisli. Če si hočemo biti glede teh problemov na jasnem, mora-mo poseči nazaj v splošno biologijo ter po-iskat zakone, ki urejujejo naše življenje, ker so ti zakoni isti, kakor oni, ki vodijo in upravljajo vso živo prirodo. Najprej mora-mo omeniti, da se pojavljajo v življenju vsakega organizma dve vrsti lastnosti: po-dedovane in pridobljene. Če poznamo oče-ta, lahko v mnogih slučajih ugotovimo, ka-teroto deca je njegovo. Te karakterne poteze, skupne očetu in sinu, so nasledstveni poja-vi. Ali izmed treh očetu podobnih otrok, se eden sistematično fizično vežba in postane zelo močan. Drugi fizičnega dela in telo-vadbe sploh ne pozna, marveč dela samo umstveno. On se lahko duševno bolj razvi-je, toda fizično bo nedvomno šibkejši. Tre-tje deca pa zanemarljivo vsako delo, začne že v zgodnji mladosti pijančevati in postane pozneje kronični pijanec. Te tri vr-ste lastnosti — silna fizična struktura, viso-ko razvit um in vdanost alkoholu so pri-dobljene lastnosti.

Nastane vprašanje, da-li se pojavijo te lastnosti tudi pri potomcih teh otrok, če ti potomci ne bodo živeli tako, kakor so živi-li starši. Znanost nas uči, da nastane organi-zem pokolenja iz takozvane embrionalne mase, ki je spojena s spolnimi produkti. V tej masi so vse poteze bodočega deteta, njegovih telesnih in duševnih lastnosti. Te zalege se bodo nahajale splošno tudi v spol-nih produktih odraslega otroka, kadar spol-no dozori. Vse to so podedovane lastnosti. Pri otroku se lahko pojavijo, lahko pa tudi izostanejo. Vse je odvisno od otrokovega življenja. Navzlic temu pa kažejo te lastno-sti enako tendenco, da se podedujejo tudi pri naslednjem pokolenju. Lastnosti, fiksirane kot zalege v embrionalni masi se prenašajo

torej po nasledstvu na bodoča pokolenja ne glede na to, kako bo živela deca; zado-stuje, da se potom tega življenja v nobenem oziru ne spremeni sama embrionalna snov. Če se spremeni ta, se spremeni tudi kom-pleks podedovanih zaleg. Ako potom ke-mičnega ali fizičnega vpliva spremenimo kemično ali fizično napravo embrionalne snovi, lahko tudi prepričamo, da naša deca ne podeduje lastnosti, ki smo si jih pridobili v življenju. Naj omenimo samo en primer:

Kronični pijanec zastruplja potom špi-rita vse svoje celice in deloma tudi spolne celice, v katerih je embrionalna snov nje-gove dece. Ta deca se deloma tudi zastrupi ter spremeni v negativnem smislu tako, da ne bo mogla roditi potomcev brez def-ektov. Splošno znano dejstvo je, da ima deca kroničnih pijancev slab spomin in ve-liko nagnjenje k živčnim boleznim. Kronični pijanec je zavedno ali podzavedno morilec svoje dece, ki ga po pravici preklinja za svojo nesrečo. To naj si zapomnijo dobro vsi tisti, ki radi pregledno pogledajo v ko-zarček.

Zastrupljenje embriona lahko nastane ne le potom alkohola, nego tudi na drug na-čin. Razne bolezni povzročajo, da se poja-vijo v krvi strupi, ki vplivajo na embrio-nalno snov. To velja v prvi vrsti za sifilis, deloma tudi za kronično malarijo itd. Od lastnosti, ki smo si jih pridobili v življenju, ostanejo pozitivne navade samo za nas in se ne prenašajo na našo deca. Tako je s fizičnimi vežbami in umstveno izobrazbo. Glede našega potomstva pridejo te lastnosti v poštev samo toliko, kolikor moremo n. pr. s fizičnimi vajami jamčiti organizmu in v njem nahajajoči se embrionalni snovi, da preprečimo vpliv raznih bolezni. Lahko je torej škodovati podedovanim lastnostim bo-doče dece, ali kako naj zboljšajo telesne in duševne lastnosti potomcev? Samo na en način: da si izberemo primerne druga ali družico za življenje. Za vsakega človeka so podedovane lastnosti že nekaj, kar se ne more več spreminjati. Srednji nivo lastnosti de-ce se torej zviša ali zniža v odvisnosti do tega, da-li si vzamemo za družico bitje s prirodno lepoto, dobro fizično struktu-ro in pozitivnimi duševnimi lastnostmi, ali pa nasprotno, če se zavežemo s človekom, ki ima materijelne vrednote, pa ga teže ne-gativne podedovane lastnosti. Zato zakona ne moremo smatrati samo za čin naše čiste, svobodne volje, marveč tudi za izpolnitev dolžnosti napram deci, ki se iz tega zakona rodi. S tem, da sklenemo zakon, kujemo že srečo ali nesrečo potomcev in nosimo zato vso moralno odgovornost.

„Prorok“ bolgarske vlade.

V Bolgariji v deželi političnih nemirov in splošnega kaosa, se gode čudne reči. Po deželi potuje od kraja do kraja, od sela do mesta podpolkovnik Sejko Nikolov, ki nastopa v imenu vlade kot »služabnik božji« in ljudstvu oznanja voljo božjo. Kakor obi-čajno vsi proroki, tako je tudi Nikolov v svoji pridigi mestoma »pregoreč« ter po na-vadi ne ve kaj govori. Predvsem oznanja narodu sledečih šest zapovedi: 1.) Vojna je božja volja, kateri se mora ljud-stvo pokoriti. 2.) Bog hoče, da v Bolgariji

vlada samo ena vlada. To je vlada Canko-va, ki bo v Bolgariji vladala sedem let. 3.) Cankov je pred božjim obličjem popolnoma nedolžen, ker je kmete, ki so »otroci vraga« ukrotil. 4.) Bolgarski je Bog določil, da vla-da celi svet, čegar vladar bo Cankov. 5.) Napoleon in Tolstoj sta zverini. 6.) Stambu-ljski je lopov. — Zanimivo je, da potuje g-prorok po selih pod zaščito policije.

V Monte Carlu zaigrani dragulji

Pred dnevi so priobčili pariški dnev-niki senzacionalno vest, da je bila soproga madžarskega grofa Bela Bathany radi povere draguljev, ki so bili cenjeni na 900.000 frankov, v Monte Carlu aretirana. Aretacija grofice je sledila na podlagi ovad-be, podane od bivšega generalnega konzula v Rimu in poznejšega upravitelja premo-ženja razkralja, odnosno cesarja Karla, ba-rona Steinerja, ki je sodišču navedel, da je približno pred dobrim letom izročil polkov-niku Montalendu, čigar sedaj ločena žena je bila grofica Bathany, vrednostnih pa-pirjev in draguljev v vrednosti enega mili-jona frankov. Grofica je zaupane ji stvari prodala in denar potrošila v zasebne svrhe.

O zadevi je bil zaslišan tudi sedani grofični mož Bela Bathany, ki je izjavil, da je njegova žena nedolžna. Pred dvema letoma je bivša cesarica Zita ovadila Stei-nerja radi povere različnih predmetov cesarske rodbine. Radi tega je bil Steiner leto dni v preiskavi. Verjetno je, da so to sedaj poverljivi dragulji last bivšega ce-sarja Karla. Grof je dalje navedel, da je baron Steiner sicer njegovi soprogi izro-čil 900.000 frankov, istočasno pa je izročil baronici svoje 23letno hčerko Marijo v var-stvo. Devojka je bila, kakor trdi grof, zelo lahkoživa in je premoženje, ki ga je uprav-ljala grofica Bathany, zaigrala v Monte Carlu. Ovadba Steinerja proti grofici Ba-thany je bila denunciacija, tako vsaj trdi grof...

Pelerine za dečke

iz gumija ali velblodove dlake (Kameelhaar) so v trpežnosti in lepi iz-delavi posebnost trvdke 66 T

Drago Schwab, Ljubljana.

O. S. MARDEN:

ZAKAJ JE BIL NJEGOV ZAKON NAPAKA?

(Prevedel dr. F. S.)

1. Otroke je smatral le za nadlego.
2. Dvorjanil je samo do poroke.
3. Nikoli ni imel časa iti kam z ženo.
4. Nikoli ni ž njo govoril o svojih stvareh.
5. Gledal je na njo kot na nižje bitje.
6. Dajal ji je denar kot beraču.
7. Nikoli ni mel časa, da bi se seznanil s svojo rodbino.
8. Nikoli se mu ni dozdevalo, da bi zakon imel dve strani.
9. Nikoli mu ni prišlo na misel, da žena potrebuje pohvalo in poklone.
10. O svoji ženi je mislil samo, kako bi mu mogla s čim koristiti.
11. Oženil se je z idealom, bil pa je razočaran z njenimi stvarmi.
12. Mislil je, da mora žena ves čas upo-rabiti le za domače delo.
13. S svojo ženo je tako ravnal, kakor bi si ne upal ravnati z drugo.
14. Imel je eden način obnašanja za svoj dom, drug način pa za trgovino in za družbo.

Drobiž.

Trikot igralke. Rozamant in Pinshot, ameriška igralka, ki je doživela pred krat-kim velik uspeh pri proizvajanju »Mirak-lac«, je nosila v morskem kopališču v New-yorku kapalni trikot, v katerem je prišla do polne veljave vsa njena lepa postava. Mis Pinshot pravi, da še ni stara 17 let. Kopališka uprava pa je dala drugi dan na-bitu na vrata kabine nastopni opomin: Mla-de dame nad 17 let se pozivajo, da nosijo kopališko obleko iz samo enega kosa in čez to suknič, ki se konča največ 10 cm nad koleno.

Ruski student poizkuša skočiti v stroj. V kurilnici beogradske elektrarne se je pojavil neznanec in stekel v delavnico, dasi je vstop strogo zapravljan. Vratar ga je hotel zadržati, mož pa se je izvil in ste-keel proti stroju. V zadnjem trenutku so ga delavci prišli za obleko in ga rešili si-gur, ne smrti v kolestvu velike lokomobile. Na policiji so ugotovili, da je nesrečnež ru-ski student Priskočenko. Pri njem so našli oprostilno pismo na sorodnike v Rusiji. Ker je mladenič odgovarjal brez zveze, so ga oddali umobolnici.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Bujni, svilasti lasje
po rednem umivanju elve z

„Elida“ Shampoo om!

— c Celjske šole. Na mestni deški osnovni šoli je letos 6 razredov s 4 vspešnicami in 321 učenci, na dekliški osnovni šoli pa 6 osnovnih razredov s 3 vspešnicami in 298 učenkami. Deška in dekliška meščanska šola imata 3 temeljne razrede in 2 vspešnici ter 260 učencev oziroma učenk. Na dvo-razredni trgovski šoli obstojata 2 temeljna razreda s 3 vspešnicami in skupno 170 učenci. Državna realna gimnazija ima 8 razredov in 2 vspešnici ter 316 učencev. Celjski šolski zavodi so letos zelo dobro obiskani.

— c S poleni in koli so fantje v nedeljo 28. septembra pobili 26letnega dninarja Karla Podergajsa. Težko poškodovanega so prepeljali v celjsko bolnico.

— c Uradne ure pri celjskih sodiščih. Celjska sodišča uradujejo v zimskem času to je od 15. oktobra 1924 do 15. aprila 1925 nepretrgoma od 8. do 14. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12. ure. Uradne ure v vložišču so od 8. do 13. ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 11. ure.

— c Nočno lekarniško službo ima ta teden lekarna Pri Marliji pomagaj na Glavnem trgu.

— c Sestanek trgovskih potnikov Celje in okolice se vrši v nedeljo dne 5. t. m. ob 9. dopoldne v hotelu Beli vol. Na dnevnem redu je prijava članov, vsled česar naj udeleženci prinese spričevala seboj.

— c Iz policijske kronike. Od 24. do 30. septembra je bilo izvršenih v Celju 11 aretacij in vložnih 31 prijav. Splošni položaj je nepovoljen radi stalno naraščajočega draginje.

— c Tedenski izkaz o nalezljivih boleznih v mestu Celju od 21. do 28. septembra. Skrlatica: od prejšnjega tedna ostalo 5, ozdravel 1, ostanejo v nadaljnji oskrbi 4; ušen: od prejšnjega tedna 1 in ostane v nadaljnji oskrbi.

— c Umrli so v Celju meseca septembra: v mestu 4, v javni bolnici 12 in v invalidskem domu 1.

— c Mestno gledališče. Ljudska igra Rokovnjači se v nedeljo 5. t. m. ob 8. zvečer ponovi za izvenabemna.

Iz Maribora.

— m Mali Beograd je padel! Pod tem naslovom se hvalijo v »Straži« ruški klerokomunisti, da so pri zadnjih občinskih volitvah dobili večino v nekdanji tako narodnih in Zaveznih Rušah, katerim so celo Nemci dali priimek »Mali Beograd«. Seveda ne manjka sramožitve na vse narodne moze, ki se danes kaj polagajo na svoje nar. prepričanje. Zalostno je samo to, da se danes celo ljudje, ki so leta 1914 bili zaradi svojega narodnega prepričanja zaprti v graških ječah, bratijo z ravno istimi izdajicami in denuncijanti, ki so jih spravili v ječe, in se s tem še celo hvalijo. Kakor čujemo, hočejo

klerokomunisti izvoliti za župana g. Ravnjaka, ki ni niti naš državljani, ampak se je še le pred kratkim priselil iz Amerike. Da komunisti ne spadajo nikamor drugam, kakor pod okrilje farovža, je jasno; čuditi pa se moramo sicer resnim socialistom, da so naselili kaplana in njegovim priganjačem. Sicer pa smo trdno prepričani, da bodo svojo zmoto kmalu uvideli in znali ločiti dobro od slabega.

— m K »Straži« sta se zatekla domnevna Slovenca Jasch in Lesjak. V podpisani notici zatrjujejo, da sta nad vse zavedna Slovenca. Temu nasproti ugotavlja »Tabor«, da je g. Jasch sam priznal v uredništvu »Tabora«, da je hotela njegova žena dogovorno z njim vpisati svoje otroke v nemško šolo. Brez komentarja. (Tudi »Slovenec« jemlje v zaščito mariborske nemčurje.)

— m Zalostna desetletnica. Danes, 5. okt. poteče deset let, ko so ruški mučeniki, ki so jih avstrijski priganjaci in denuncijantske duše spravile v ječo, vrnili po prvi aretaciji z graških zaporov. Obletnica bi lahko bila sijajna proslava narodne zmage, da se niso časi tako spremenili, da se danes celo tisti, ki so morali trpeti v ječi, bratijo z onimi, ki so jih spravili v ječo. V dnu duše mora biti sram one, ki se danes spominja svojega efialtskega početja pred desetimi leti, sram pa tudi one, ki so se tako daleč spozabili, da so danes v narodni državi zatajili svoj narodni čut na korist par političnih koristolovcev in lačnega kaplana, ki je še takrat trgal hlačke po šolskih klopih.

Sokoli - telovadci in Sokoli-sportniki.

K nedeljski tekmi Sokol I. — Ilirija.

Zanimiv boj se nam obeta jutri — v nedeljo. Prvikrat se srečajo na zelenem polju korenjaške postave Sokolov z izurjenimi nogometaši, takozvanimi »stari dečki« (old boys) Ilirije. Dočim stari dečki tehnično boljše obvladujejo žogo, so Sokoli fizično močnejši in pričakovati je torej ostre in napete borbe do konca. Vsa sokolska, kakor tudi sportna javnost z nestrpnostjo pričakuje izida te neenake borbe, v kateri nastopijo pri Sokolih stari, preizkušeni telovadci, kakor tudi olimpijski prvaki, med njimi znani prvaki v telovadbi: Derganc, Zupan, Petelin, Zabjek, Verovšek, Klemen, Rak, Godler, Lozej, Vadal, Lassbacher, Podgoršek in Turk. Sportna javnost se veseli našega nekdanjega popularnega igralca stare Ilirije: naj omenimo med drugimi goalmana Pelana, katerega do danes še ni dosegel noben slovenski vratar, dalje branilca Kaška in Pretnarja, ki sta pred leti predstavljala kvalitativno najboljšo obrambno dvojico Slovenije; nadalje glasoviti Držaj, vseh trikov polni dr. Majcen, »starost« slovenskih nogometašev Betetto in razne druge kapacitete, ki so si priborile velik renomé na nogometnem polju.

Ne igrajo pa samo »stari dečki« klasičnega nogometa. Nekateri člani Sokola so že aktivno sodelovali pri nogometu; naj omenimo Turka, ki odbija žogo po turško, da lje je bojeviti Petelin, čigar ime že dovolj razodeva, Rak je mojster v ritenskem teku, kar mu bo vsekakor koristilo. Derganc je prvak Slovenije v skoku v višino in je upati, da mu ne bo nobena žoga previsoka (zato je bolje, da se strelja v kot goala), ostali pa imajo več ali manj drugih dobrih lastnosti, ki se jih rabi pri nogometu ter so tudi tehnično izpopolnjeni nogometaši.

Brez pretiravanja smemo trdimo, da bo tekma nudila tako sokolskemu, kakor tudi sportnemu občinstvu največji užitek, za katerega nam garantirajo odlični nedeljski reprezentanti nogometa. Upati je, da se občinstvo odzove klicu Sokola I., v čigar korist gre čisti dobiček prireditve, in poseti tekmo na igrišču Ilirije v čim večjem številu.

Društvene vesti.

— Godbeni odsek Prvega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva v Ljubljani. Nekaj posebnega bodo Ljubljanci videli jutri okoli 2. ure popoldne. Skozi mesto se bodo namreč peljali ob zvokih godbe na okrašenih vozovih vničarji in vničarke v pestrih nošah pod vodstvom bradatega gospoda župana in županje na vinsko trgatv, ki jo priredi ob 4. popoldne omenjeno društvo v Mestnem domu.

ČEŠKA INDUSTRIJALNA IN GOSPODARSKA BANKA

Telefon številka 104

Delniška glavica in rezerve cca Kš 290.000.000.—

podružnica v Ljubljani, Marliji trg štev. 5.

Centrala v Pragi, na Příkopě 35. 67 podružnic v vseh večjih krajih Čehoslovaške republike

Brzojavni naslov: Indusbanka

Hranilne vloge na knjižice in tekoči računi Kš 2.170.000.000.—

Sprejema vloge na knjižice in račune ter provaja vse bančne in borzne transakcije kar najkulantneje.

6281

Proti kurjim očesom

Burgit
pomaga hitro, brezpejono zanesljivo in brez vsake nevarnosti

že izra okoli 18 let milijonkrat preizkušeni pomoček
Kopel za nogo Burgit proti potanju in ožaljenju nog. Dobiva se po vseh lekarnah, drogerijah in zadevnik trgovinah.

Družba Burgit, Freilassing (Bayern). — Generalno zastopstvo: Ivan Svetec, Novo mesto (Slovenija). 5165

Novosti

za damske plašče in jopice

Sealskin, pliš, astrahan in krimer priporočam v veliki izbiri trdka 6272

A. & E. SKABERNE

Mestni trg 10 — LJUBLJANA — Mestni trg 10

Inserirajte v „Slovenskem Narodu“!

Sredi oktobra otvorim

plesne tečaje

za moderne družabne ples. Poučujem posameznike kakor tudi privatne družbe. Pričnem z ritmično plastičnim poukom za deklice in dečke v starosti 6 do 14 let. Prevzamem tudi izvežbanje gledaliških plesalk do popolne gledališke izurjenosti. Cenjene prijave sprejemam ob delavnikih od 1. do 3. ure in od 5. do 7. ure popoldne, ob nedeljah od 10. do 12. ure v Tobačni ulici štev. 11.

Za obilo udeležbo se priporoča 6253

Aleks. Trobiš s soprogo,
baletni mojster Mar. gledališča v Ljubljani.

Kdor hoče imeti klobuk ali slamnik

na novo preoblikovan, nakiten ali moderniziran, ta se zgleda pri trdku

FANI BRILLY, LJUBLJANA,
Resljeva cesta 22, t. nadstropje. 6246

Samo

Din 198

svilen jumper

z dolgimi rokavi,

prvovrsten trikot

v vseh mogočih barvah le pri

A. ŠINKOVEC nasl.
K. SOSS, Ljubljana.

D. HENRIK TUMA
Advokat
naznanja da je
odprl pisarno na Dunajski 17-1.

Okrajna hranilnica in posojilnica
v Škofji Loki naznanja žalostno vest, da je nje dolgoletni član in predsednik nadzorstva, gospod

Ervin Burdych

posestnik in lekarnar v Škofji Loki

danes umrl.

Blag mu spomin in naj v miru počiva!

V Škofji Loki, dne 3. oktobra 1924.

Načelstvo.

Trboveljska premogokopna družba

naznanja, da je njen velezaslužni ravnatelj rudnika v Zagorju, gospod

ing. Franc Heutmann

v Grazu nenadoma preminul.

Pogreb blagopokojnika se vrši v ponedeljek, dne 6. oktobra 1924 iz farne cerkve v Trbovljah, na ondotno pokopališče.

Blagega pokojnika ohranimo v trajnem spominu.

Trboveljska premogokopna družba.

Za odgovore upravlja
naj se priloži
1 dinar. — Plačilo se
vnaprej.

Mali oglasi

Cena malih oglasov
vsaka beseda
10. para. — Najmanjši
pa 1 dinar.

Sevžbe

Absolvirana konservatoristka
daje pouk v solo petju.
— Kolizejska ulica 12.
prilicje. 6263

Perfektne kuharice
se išče za Zagreb.
Plača 700 dinarjev. Vstop
15. oktobra. Ponudbe na
g. Mia pl. Deutsch, Celje,
Zavodna 13. 6285

Učenec
iz boljše hiše, z meščan-
sko šolo, ki ima veselje
do železnic — se sprejme
tako v trgovino z želez-
nino, Anton Brenčič,
Ptuj. 6159

Kuharica,
samostojna in poštena,
z dobrimi pričetki, naj-
raje z dežele — se sprej-
me. — Ponudbe na na-
slov: Povšnar, Kokra
nad Kranjem. 6239

Išče se prvi
tehnik-asistent
za zobotehniške atelje
z veliko prakso v Ljublja-
ni. — Ponudbe pod: »A.
F. 6247« na upravo »Slov.
Naroda«. 6243

Stenografinja
in strojeopiska — notar-
ska uradnica (spretna), s
petletno prakso — želi
premeniti službo takoj.
— Cenj. ponudbe pod
»Pridna moč/6248« na
upravo »Slov. Naroda«. 6243

Uradnica
z večletno prakso (knji-
govodstvo, strojeopis, bla-
gajna, korespondenca) —
išče za takoj mesto v
Ljubljani. — Cenj. po-
nudbe pod »Zmožna/6249«
na upravo »Slovenskega
Naroda«. 6243

Prodajalka,
izveščanka, išče mesto v
kaki trgovini z mešanim
blagom ali kaj podobne-
ga. Gre tudi na delo.
Sem srednje starosti ter
tudi vajena vsega hišne-
ga dela. — Ponudbe pod
»Zanesljiva oseba 6266«
na upravo »Slovenskega
Naroda«. 6266

Zanesljivo eksistenco
Vam nudijo vsak mesec
1. in 15. pričenjajoči se
glavni tečaj za prikoje-
vanje, pomejanje, pres-
kuševanje, izdelovanje,
šivanje vseh moških, dam-
skih, otroških oblačil,
vsega perilnega in doma-
čega šivanja. Temeljita
teoretična in praktična iz-
obrazba vse oblačilne
umetnosti po edinem ob-
lastvenem zaščitnem siste-
mu novega časa. Zana-
njim učenec preskrbi-
mo stanovanje in hrano
event. znižano železniško
vožnjo, spretnim absol-
ventom službo. Prijave
vsak dan, prospekt in
učni red potom ravatelj-
stva Wien L. Bäckerstr.
9 ali Klagenfurt, Fried-
richsplatz 18. 64/T

Prodaj

Družinski brek
in kočija po zelo ugodni
ceni naprodaj. — Naslov
pove uprava »Slovenske-
ga Naroda«. 6238

Naznanilo!
Večja množica raznih
otroških in igračnih otro-
ških vozičkov (ostankov
posameznih vzorcev) to-
varne »Tribuna« — se po
po znatno znižani ceni
prodaja. — Ljubljana, Kar-
lovska cesta št. 4. 80/T

Šivalni stroj,
skoro nov, napredaj. —
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 6267

Trgovino
z raznim blagom v Ljub-
ljanski okolici — ceno
prodaj. — Naslov pove
uprava »Slov. Narod«. 6215

Krasen, nov, Zeissov
dalnogled
s povečavo 12 X 20 X 40
napredaj. — Zaloga gra-
mofonov — A. Rasber-
ger, Sodna ulica 5. 6232

Društva pozor!
Prodaja se nov »Opalograf«
— kompletan kancelijski
format — po jako ugodni
ceni. — Naslov pove
uprava »Slov. Narod«. 6284

Sedlarski stroj
in stiskalnica (štanca) za
rezanje gamaš — se ce-
no prodaja. — Naslov pove
uprava »Slovenskega
Naroda«. 6209

Več novih in obrabljenih pnevmatik
(plaščev) za avto, vseh
dimenzij — kakor tudi
zračne cevi — po ugodni
ceni naprodaj. — Naslov
pove uprava »Slovenske-
ga Naroda«. 6243

Parni kotel,
ležeč, nizkotlak, z izpar-
jevalnimi cevmi. Dolžina
2 m, širina 1,20 m; 54 iz-
parjevalnih cevi. Sporo-
ben za paro in za toplo
vodo. — Napredaj pri:
»Vrta, Džamonja in dru-
govi, družba z o. z., Ma-
ribor. 6283

Ugoden nakup za lesno industrijo in mizarje!
Mizarski stroji in orodje,
in sicer: 1 skobelnik 70
centimetrov (Dichtenhof-
belmaschine), 1 poravn-
jalnik (Abichtmaschine), 1
freza (Fräsmaschine), 1
krožna žaga z železnim
stojalom, 1 vrtni stroj
(Langlochbohrer), 1 av-
tobrusilni stroj za 70 cm
dolžine, 1 bencin motor
8 HP in 1 bencin motor
3 HP, 1 parna vodna sa-
salka (Wasserdampfump-
pe), 10 skobelnikov (Hos-
belbänke) s pripadajočim
orodjem. — Stroji so novi,
v najboljši inozemske
tvrdke ter so vsled ope-
stave obrta za nizko ceno
na prodaj. — Ogleda-
nje se lahko v obratu pri
g. Toplak, strojno mi-
zarstvo, Celje, Breg 14.
6279

Stanovanja
Soba za pisarno
v sredini mesta se takoj
odda. — Naslov pove
uprava »Slov. Narod«. 6265

Oddam sobo
za dva gospoda. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 6256

Lepa soba
v sredini mesta se odda
solidni gospodini. —
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 6262

Lepa soba
v pritličju, z električno
razsvetljavo in posebnim
vhodom — se odda.
— Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«. 6269

Dve prazni sobi,
prostorni, ishem v šent-
petrskem predmestju. —
Najemnina postranska
stvar. — Ponudbe pod
»Prostorni sobi/6216« na
upravo »Slov. Naroda«. 6237

Hiša s trgovino
na prometni točki, deset
minut od Ljubljane, se
event. tudi z inventarjem
tako prodaja. — Naslov
pove uprava Slovenskega
Naroda. 6268

Na dobro domačo hrano
se sprejmejo še štirje go-
spodi. — Krakovski na-
sip 12. 6278

Išče se soba,
solidna in čista, ter s po-
sebnim vhodom. — Po-
nudbe pod »Čista soba
6273« na upravo »Sloven-
skega Naroda«. 6273

Opremljena soba
z električno razsvetljavo
v sredini mesta — se od-
da samo gospe ali go-
spodini. — Ponudbe z
navedbo polkica in na-
slova pod »Čednost/6271«
na upravo »Slov. Narod«. 6271

Kupim
Jabolka za mošt
ter suhe gobe — ku-
puje V. H. ROHRMAN,
Ljubljana. 6280

Kupim suhe gobe
PO NAJVIŠJI CENI IN
VSAKO MNOŽINO. —
Ponudbe z navedbo cene
z vzorcem na: Ivan Sever,
Velenje. 5949

Gobe in fižol
kupuje 6238

SEVER & KOMP.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Razno
Trstje za strope
se dobi najceneje pri —
Anton Steinerju, Ljublja-
na, Jeranova ul. 13. 53/T

Franc Erjavec
»Pri zlati lopati«
trgovina z železnino —
Ljubljana, Valvazorjev
trg 7. 76/T

Za predtiskanje
ročnih del se priporoča
O. Fröhlich, Gradaška
ulica 8/I. — Cene nizke.
Postrežba točna. 6194

»LILIP«
turški med, prave Fortu-
na, šumeči bomboni —
v zalogi samo pri Josip
Viteku, Ljubljana, Kre-
kov trg 8. 6251

Drva, trboveljski premog.
Ivana Treo, Ljubljana,
Cesta na Gorenjski ko-
lodvor 6. 6241

Elegantne obleke
kostume, plašče iz-
deluje šivilja po 100—160
Din. Ponudbe pod »Naj-
novejši kroji 6290« na upr.
Slov. Naroda. 6290

Perje,
kokoške, račje in gosje,
puh, oddaja vsako mno-
žino po zmerni ceni —
trgovka E. Vajda, Cako-
vec 52/T

Šivane odeje
(kovrte) iz klota, 145 X
200 cm, razpošilja poštni-
ne prosto po povzetju a
Din 260 — Manufaktura
Krisper, Ljubljana, Rožna
ulica 19. 5153

Zamenjava starih gramof. plošč
za rabljene ali nove, do
konca t. m. — Zaloga
gramofonov A. Rasber-
ger, Sodna ulica 5. 6233

Slike za legitimacije
izdeluje najhitreje foto-
graf Hugon Hibšer,
Ljubljana, Valvazorjev
trg št. 7. 56/T

Otomane,
žimnice, posteljne vzme-
ti in razno blazinasto po-
histvo ima v zalogi po
najnižjih cenah Rudolf
Radovan, tapetnik, Kre-
kov trg 7. Popravila
točno in solidno. 71/T

Vsako soboto in nedeljo
klobase,
krvave in rižave — pri-
poroča gostilna Vidmar
(Težak), Ljubljana, Sv.
Jakoba trg št. 5. 6282

Pohištvo!
Kdor si želi nabaviti kras-
no in trpežno pohištvo po
zelo ugodnih cenah —
prodaja ista Matija An-
dlovic, Vidovdanska cesta
št. 6 (nasproti hiralnici). 59/T

Modni salon
Ivanka Stegnar,
Ljubljana, Rimska cesta
št. 10. — Priporoča svo-
jo zalogo najmodernej-
ših damskih klobukov. —
Popravila najceneje. 89/T

Lasni obročki
kompletni, najmodernej-
še izdelani, po Din 40.—
— Velika izbira lasnih
vpletov (kit) že od 75.—
dinarjev naprej — se
dobe pri Albinu Šinkov-
cu, brivcu in lasničarju,
Vič-Glince pri Ljubljani.
6268

Inserati v »Malih oglasih«
imajo neoporečno velik
uspeh v »Slov. Narod«. 6274

Pst! Oha!
Trajno uničevalno sred-
stvo »LUCIFER« zoper
stene, ščurke in grile.
— Preizkušeni patent broj
2538. Trajen učinek! Pri-
hrani 800 % izdatkov! —
Iztrebi tudi jajčice zalego.
Kolosalen uspeh! — Dobi-
se v Ljubljani pri:
Winter, Sv. Petra cesta
35; Legat, Slomškova uli-
ca 13; Leskovic, Zidovska
ulica; Zadruga državnih
nameščencev. — V Ma-
riboru pri: Medic &
Zankl; Požar, tobakarna;
Lauer — vsi v Gosposki
ulici; Kaufman, Glavni
trg 2; Sergej Vabič; Zi-
nauer in drug — oba
Aleksandrova cesta 23 in
45; Baloh, Grajski trg.
6264

Modni salon
Ivanka Stegnar,
Ljubljana, Rimska cesta
št. 10. — Priporoča svo-
jo zalogo najmodernej-
ših damskih klobukov. —
Popravila najceneje. 89/T

Lasni obročki
kompletni, najmodernej-
še izdelani, po Din 40.—
— Velika izbira lasnih
vpletov (kit) že od 75.—
dinarjev naprej — se
dobe pri Albinu Šinkov-
cu, brivcu in lasničarju,
Vič-Glince pri Ljubljani.
6268

Inserati v »Malih oglasih«
imajo neoporečno velik
uspeh v »Slov. Narod«. 6274

Pst! Oha!
Trajno uničevalno sred-
stvo »LUCIFER« zoper
stene, ščurke in grile.
— Preizkušeni patent broj
2538. Trajen učinek! Pri-
hrani 800 % izdatkov! —
Iztrebi tudi jajčice zalego.
Kolosalen uspeh! — Dobi-
se v Ljubljani pri:
Winter, Sv. Petra cesta
35; Legat, Slomškova uli-
ca 13; Leskovic, Zidovska
ulica; Zadruga državnih
nameščencev. — V Ma-
riboru pri: Medic &
Zankl; Požar, tobakarna;
Lauer — vsi v Gosposki
ulici; Kaufman, Glavni
trg 2; Sergej Vabič; Zi-
nauer in drug — oba
Aleksandrova cesta 23 in
45; Baloh, Grajski trg.
6264

Modni salon
Ivanka Stegnar,
Ljubljana, Rimska cesta
št. 10. — Priporoča svo-
jo zalogo najmodernej-
ših damskih klobukov. —
Popravila najceneje. 89/T

Lasni obročki
kompletni, najmodernej-
še izdelani, po Din 40.—
— Velika izbira lasnih
vpletov (kit) že od 75.—
dinarjev naprej — se
dobe pri Albinu Šinkov-
cu, brivcu in lasničarju,
Vič-Glince pri Ljubljani.
6268

Inserati v »Malih oglasih«
imajo neoporečno velik
uspeh v »Slov. Narod«. 6274

Pst! Oha!
Trajno uničevalno sred-
stvo »LUCIFER« zoper
stene, ščurke in grile.
— Preizkušeni patent broj
2538. Trajen učinek! Pri-
hrani 800 % izdatkov! —
Iztrebi tudi jajčice zalego.
Kolosalen uspeh! — Dobi-
se v Ljubljani pri:
Winter, Sv. Petra cesta
35; Legat, Slomškova uli-
ca 13; Leskovic, Zidovska
ulica; Zadruga državnih
nameščencev. — V Ma-
riboru pri: Medic &
Zankl; Požar, tobakarna;
Lauer — vsi v Gosposki
ulici; Kaufman, Glavni
trg 2; Sergej Vabič; Zi-
nauer in drug — oba
Aleksandrova cesta 23 in
45; Baloh, Grajski trg.
6264

Modni salon
Ivanka Stegnar,
Ljubljana, Rimska cesta
št. 10. — Priporoča svo-
jo zalogo najmodernej-
ših damskih klobukov. —
Popravila najceneje. 89/T

Lasni obročki
kompletni, najmodernej-
še izdelani, po Din 40.—
— Velika izbira lasnih
vpletov (kit) že od 75.—
dinarjev naprej — se
dobe pri Albinu Šinkov-
cu, brivcu in lasničarju,
Vič-Glince pri Ljubljani.
6268

Inserati v »Malih oglasih«
imajo neoporečno velik
uspeh v »Slov. Narod«. 6274

Modistka Horvat
Ljubljana, Stari trg, pro-
daja bele klobuke, 150 do
200 Din, dvobarvni 170,
cnobarvni 140 Din, raz-
lični baržunasti in druge
novosti po najnižjih ce-
nah. Žalni klobuki v za-
logi. 63/T

Resnim kupcem
vil, stanovanjskih, trgov-
skih, gostinskih in obrt-
nih hiš in posestev, gra-
ščin, kmetijskih posestev,
mlinov, žag in stavbnih
parcel — nudi največjo
izbiro Realiteta pisarna
»POSEST«, d. o. z. v
Ljubljani, Sv. Petra ce-
sta 24. 55/T

**Pristno, najčistejše nor-
veško medicinsko ribje
olje Dorsch in emulzijo
za slabotne otroke** —
priporoča

lekarna Bahovec,
Ljubljana (pri čevljar-
skem mostu). — Razpo-
šilja se tudi po pošti.
87/T

Trboveljski premog
drva, koks
angleški premog
slezijske brikete
dobavlja ILIRIJA
tu, Kralja Petra trg 8.
Tel. 220. — Plačilo
tudi na obroke. 70/T

Prav nizke cene
otroških vozičkov, dvo-
koles, raznih modelov,
motorjev, šivalnih in dru-
gih strojev in pnevmati-
ke. — »TRIBUNA«, F.
B. L., tovarna dvokoles,
in otroških vozičkov,
Ljubljana, Karlovska ce-
sta št. 4. — Sprejemajo
se v popolno popravilo za
emajliranje z ognjem,
ponikljanje dvokolesa,
otroški vozički, šivalni
in razni drugi stroji. — Pro-
daja se tudi na obroke.
— Ceniki franko. 81/T

**Največje vrtnar-
sko podjetje v
Jugoslaviji**
»VRT«, Džamonja in
drugovi, družba z o. z.,
Maribor. — Največji
izbor raznovrstnih ple-
menitih sadnih dreves
(cepov) v najplemenitej-
ših vrstah in v vseh obli-
kah. — Plemenite vinske
trte na ameriških pod-
logah, kakor tudi cene in
podloge istih. — Seme
zelenjave, cvetja in go-
spodarskih rastlin. Cvet-
je v loncih in razno
okusno grmovje in drev-
je imamo celo leto!
Zahtevajte cenike! 6274

Pst! Oha!
Trajno uničevalno sred-
stvo »LUCIFER« zoper
stene, ščurke in grile.
— Preizkušeni patent broj
2538. Trajen učinek! Pri-
hrani 800 % izdatkov! —
Iztrebi tudi jajčice zalego.
Kolosalen uspeh! — Dobi-
se v Ljubljani pri:
Winter, Sv. Petra cesta
35; Legat, Slomškova uli-
ca 13; Leskovic, Zidovska
ulica; Zadruga državnih
nameščencev. — V Ma-
riboru pri: Medic &
Zankl; Požar, tobakarna;
Lauer — vsi v Gosposki
ulici; Kaufman, Glavni
trg 2; Sergej Vabič; Zi-
nauer in drug — oba
Aleksandrova cesta 23 in
45; Baloh, Grajski trg.
6264

Modni salon
Ivanka Stegnar,
Ljubljana, Rimska cesta
št. 10. — Priporoča svo-
jo zalogo najmodernej-
ših damskih klobukov. —
Popravila najceneje. 89/T

Lasni obročki
kompletni, najmodernej-
še izdelani, po Din 40.—
— Velika izbira lasnih
vpletov (kit) že od 75.—
dinarjev naprej — se
dobe pri Albinu Šinkov-
cu, brivcu in lasničarju,
Vič-Glince pri Ljubljani.
6268

Inserati v »Malih oglasih«
imajo neoporečno velik
uspeh v »Slov. Narod«. 6274

Pst! Oha!
Trajno uničevalno sred-
stvo »LUCIFER« zoper
stene, ščurke in grile.
— Preizkušeni patent broj
2538. Trajen učinek! Pri-
hrani 800 % izdatkov! —
Iztrebi tudi jajčice zalego.
Kolosalen uspeh! — Dobi-
se v Ljubljani pri:
Winter, Sv. Petra cesta
35; Legat, Slomškova uli-
ca 13; Leskovic, Zidovska
ulica; Zadruga državnih
nameščencev. — V Ma-
riboru pri: Medic &
Zankl; Požar, tobakarna;
Lauer — vsi v Gosposki
ulici; Kaufman, Glavni
trg 2; Sergej Vabič; Zi-
nauer in drug — oba
Aleksandrova cesta 23 in
45; Baloh, Grajski trg.
6264

Modni salon
Ivanka Stegnar,
Ljubljana, Rimska cesta
št. 10. — Priporoča svo-
jo zalogo najmodernej-
ših damskih klobukov. —
Popravila najceneje. 89/T

Lasni obročki
kompletni, najmodernej-
še izdelani, po Din 40.—
— Velika izbira lasnih
vpletov (kit) že od 75.—
dinarjev naprej — se
dobe pri Albinu Šinkov-
cu, brivcu in lasničarju,
Vič-Glince pri Ljubljani.
6268

Inserati v »Malih oglasih«
imajo neoporečno velik
uspeh v »Slov. Narod«. 6274

Pst! Oha!
Trajno uničevalno sred-
stvo »LUCIFER« zoper
stene, ščurke in grile.
— Preizkušeni patent broj
2538. Trajen učinek! Pri-
hrani 800 % izdatkov! —
Iztrebi tudi jajčice zalego.
Kolosalen uspeh! — Dobi-
se v Ljubljani pri:
Winter, Sv. Petra cesta
35; Legat, Slomškova uli-
ca 13; Leskovic, Zidovska
ulica; Zadruga državnih
nameščencev. — V Ma-
riboru pri: Medic &
Zankl; Požar, tobakarna;
Lauer — vsi v Gosposki
ulici; Kaufman, Glavni
trg 2; Sergej Vabič; Zi-
nauer in drug — oba
Aleksandrova cesta 23 in
45; Baloh, Grajski trg.
6264

Modni salon
Ivanka Stegnar,
Ljubljana, Rimska cesta
št. 10. — Priporoča svo-
jo zalogo najmodernej-
ših damskih klobukov. —
Poprav

Damska konfekcija in modni salon

TEODOR KUNC

Ljubljana — Mestni trg 14 (Pod trančo 2)

Zaloga izgotovljenih kostumov, toalet in bluz ter kožuhovine, modnega blaga, svilu i. t. d. Izdeluje se po meri angleške kostume, plašče, francoske toalete in bluze ter vsa v to stroko spadajoča dela.

Ceneno česko perje!

1 kg sivga pouljenega perja D 70, na pol belo D 90, belo D 100, boljše D 120 in 150, mehko jak puh D 200 in 225, boljše vrsta D 275. Pošiljatelj carine prosto, proti povzetju od D 300 naprej pošlaine prosto. Vzorec zastoj. Blago se tudi zamenja in nevsede vzame nazaj. Naročila samo na **Benedikt Sachsel, Lobex 35** pri Pilznu, Českoslovaška. Poštne pošiljke hodijo iz Českoslovaske v Jugoslavijo okrog 14 dni. 5635

Nagrobni spomeniki, nagrobne plošče in okvirji, garniture za spalne in jedilne sobe, različne plošče, terase, kakor tudi različna stavbena dela.

Kamnoseška industrijska družba,

CELJE, slovenija. 6035

Naslov brzojavkam: Kamnoseška, Celje.

Na debelo! Na drobno!

S. Matte

tovarna kožuhovine

Največje podjetje naše države

Barvanje kakor v Leipzigu, stro-

jenje, konfekcioniranje.

Popravila, preobnove, kožuhovinaste ob-

robe in obšivi, modeli.

Naročila, prodaja in nakup kož:
Ljubljana, Sodna u. 5.

Najnovejše klobuke

iz soile, klobučevine, baržuna kakor vse potrebščine za modistinje priporoča

modni salon 14006

Stuchly-Maške

LJUBLJANA — Zidovska ulica štev. 3.

Cene najnižje.

Dobro blago.

Grobne spomenike

marmornate plošče za pohištvo in vsa druga kamnoseška dela, kakor tudi izdelke iz umetnega kamna priporoča 5163

F. TOMAN

kamnoseški mojster

Ljubljana

Resljeva cesta št. 30.

Sanatorium Dr. K. Szegö

za odrasle i djecu. — Abbazia (Italija).

Dietno liječenje za debljanje i krepljenje. Prvorazredni zavod za bolesne na srcu, na ovapnenju žila. — Promjene (Stoffwechsel) za ženske i živčane bolesti. Djeca od 7 godina primaju se i bez pratnje. 69 T

Največja zaloga vsakovrsne kožuhovine kakor: damski plašči, jopice, štolu (šerpe), alasko lisice, bele lisice (Polar), skunks garniture in najmodernejša kožuhovina za obiljanje plašče in sportnih kostumov. Prevzemam v popravilo i moderniziranje vse kožuhovine.

LJUBLJANA **ELIGIJ EBER**, Kongresni trg 7

tovarna nogavlic in pletenin Ustanovljena
Stara M. FRANZL & SIN 1888
lastnik FELIKS FRANZL
v Ljubljani, Privoz 10. — Poštni predal 44.

Klavirje Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani
prodaja 75 T

uglašuje in popravlja solidno in točno ter gre tudi na deželo.
Feliks Povše Ljubljana
Tržaška c. 45 61 T

Teod. Korn, Ljubljana
Poljanska cesta št. 3.

krovec, stavlji, galanterijski in okrasni klepar. Instalacija vedovcov.

Naprava strokovodov. Kopalnice in klozetne naprave izdelovanje posod iz pločevine za firne, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škafle) 3245 za konzerve.

Lepo obleko

imate, ako daste ponošeno kemično čistiti in barvati v

1. kemični čistilnici in barvariji

JOS. REICH tovarna Poljanski nasip 4.

Podružnica: Šelenburgova 3. 88 T/II

PREMOG

Trboveljski 84 T

Liboški

Ormoški

Visokokalorični

Trobnodolski

(spec. za centr. kurjave)

dobavlja po najnižjih cenah

DOM. ČEBIN,

trg. s premogom

Ljubljana, Welova ulica 1/II.

Edino prave „Gaiser“ čevlje in lvske čevlje dobite le v novo urejeni trgovini in delavnici

J. Brajer 3396

Ljubljana

Turjaški trg (Breg) 1.

Istotam se izdelujejo vseh vrst čevlji po meri in vse vrste tržnih čevljev. — Trgovci popusti!

Cene solidne! Postrežba točna!

CREPE

TRIKOT

je

zadnja

novost 30 T

Oglejte si krasno iz-

biro pri tvrdki

H. Kenda - Ljubljana

Robert Smielowski,

arhitekt

in mestni stavbenik

Rimska cesta 2.

Izvršuje načrte in proračune, prevzema stavbna dela vseh vrst, kakor tudi presojanje in cenitve pod solidnimi in najugodnejšimi pogoji.

Zidna opeka

od lastne opekarne na Viču, priznana kot najboljša kakovost in od skladišča, Opekarskega, 18,

po najnižji dnevni ceni. 50 T

Velika izbira najnovjših modelov in filc klobukov
v modnem salonu

IDA ŠKOF - WANEK

naslednice

Ljubljana - - Pod Trančo 2 - - Ljubljana

Predelevanje in preoblikovanje damskih klobukov.

Točna postrežba! Priznana solidne cene!

premog
iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoskovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete

Naslov: Prometni zavod za premog d. d.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/II.

Obiščite

danes, v nedeljo,

dne 5. oktobra 1924

modno razstavo

ki jo v svojih spodnjih in gorenjih prostorih prireja tvrdka 6260

A. ŠINKOVEC nasl. K. SOSS

Mestni trg 19 - LJUBLJANA - Mestni trg 19

Razstava je odprta nepretrgoma od 9. dop. do 8. zvečer

ETTI-SENE 5764

prvorazredna sveža neomejena trajna roba.

Poedine „ETTI“ specialitete.

M. K. Kasy, Varazdin breg.

Gen. depot firme Theod. Etti in W. Bergel, Wien. Pazite na ime „ETTI“

Ettisen in „ETTI“ specialitete dobijve povsod. Depot v Ljubljani,

Beogradu, Zagrebu, Novem Sadu, Osijeku, Splitu in Sarajevu.

Aha!!! zato tako

lepo belo ker je

oprana

Persil am!

6016

Persil samodelujoče

pralno sredstvo

tovarna Viljem Brauns Celje

Josip Pernuš

oblastv. preizkušeni mestni tesarski mojster

Kranj

prevzema po danih kakor tudi po lastnih načrtih zgradbo mostov, jezov, hiš, vil ter razna gospodarska poslopja, cerkvena ostrešja, stolpne strehe, ostrešja za industrijske stavbe v večjih prostih razpelinah, balkone, vrhne ulice, verande in stopnice. 6250

A JESEN IN ZIMO

se bode postreglo vsakemu pri nakupu manufakturnega in modnega blaga s popustom. — Blago raznokrat došlo. — Velika izbira pri tvrdki 6213

Jos. Snoj — Ljubljana

Prešernova ulica 3. Prešernova ulica 3.

Športne in društvene znake

emajlirane in brez emajla v vseh kovinah izdeljuje najsolidnejše in najcenejše

Ljudevit Griesbach, tvornica zlatne i srebrne robe,

Zagreb, Martićeva ulica 23. 48 T

Prinášamo poznano v naj-

večji izbor poslednje umotvore

mode in nudimo pri najbolj

izbranem okusu izkjučno robo

najfiniješe kvaliteta v posrečeni

izdelavi in zmernih cenah.

Naše skladišče obsega enormno

izbero v vseh cenah

Kostumov

Completo

Plašče

Sakko

Oblek

Kril

Bluz

Dežnikov

Klobukov etc.

Sportnih in

Usnjenih oblek

Naročila po meri

se izvršijo v lastnih delavnicah brezhibno po original-

nihih modelih ali po zadnjih tu in inozemskih Jour-

nalih. Velika zaloga sukna in vseh potrebnih prvih

fabrikatov.

Modellhaus Schwarz, Graz

Kerrerg. 3. 6143 Steiermark